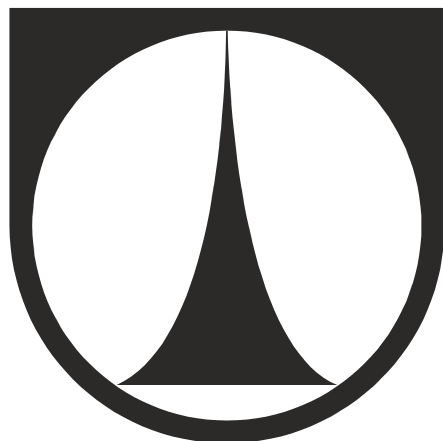

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Nikola Řezníčková

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Daňové zatížení práce a kapitálu v České republice – dopad na makroekonomické prostředí firmy

Tax Burden of Labour and Capital in the Czech Republic – Impacts on the Macroeconomic Environment of the Company

DP – EF – KEK – 2013 – 66
Bc. Nikola Řezníčková

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Marek Skála, Ph.D., katedra cizích jazyků
Konzultant: Ing. Martina Černíková, Ph.D., katedra financí a účetnictví

Počet stran: 101 Počet příloh: 0

Datum odevzdání: 10. května 2013

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 10. května 2013

Bc. Nikola Řezníčková

Anotace

Cílem diplomové práce je seznámení se s vývojem daňové soustavy České republiky od roku 1993 až do současnosti. Význam je přikládán především soudobé daňové reformě, která vstoupila v platnost se začátkem roku 2013. V teoretické části se práce soustředí zejména na vymezení základních pojmů, které jsou zásadní pro porozumění dané problematice. Praktická část je věnována nejdůležitějším změnám, ke kterým došlo v oblasti daně z příjmu fyzických a právnických osob. Práce porovnává výši daňových odvodů v jednotlivých obdobích, pro něž jsou charakteristické různé způsoby výpočtu daňové povinnosti, zejména se pak zaměřuje na změny, které přinesl rok 2013 a jejich dopad na daňové subjekty. Součástí diplomové práce je i vývoj inkasa daně z příjmu právnických a fyzických osob do státního rozpočtu a jeho případná spojitost se změnami v oblasti daňového zatížení.

Klíčová slova

daň, daňové zatížení, daňová reforma, Česká republika

Annotation

The thesis aims to familiarize readers with the development of the tax system in Czech Republic from 1993 up until now. Emphasis is especially placed on the latest tax reform, which came into force early 2013. The theoretical part of the work discusses basic terms and concepts that are crucial to the understanding of tax systems functionality and dynamics. The empirical part analyses all profound changes that have taken place in the area of income tax for both companies and individuals. It compares tax revenues in various periods, which are characterized by differing methods of tax calculation, and focuses especially on the changes brought by the recent reform and its impact on tax payers. The thesis also includes the development of income tax collection in regards to the state budget and its possible relation to the changes in tax burden.

Key Words

tax, tax burden, tax reform, Czech Republic

Obsah

Seznam zkratk	9
Seznam tabulek	10
Seznam obrázků	11
Úvod	12
1. Uvedení do daňové teorie	15
1.1 Fiskální politika.....	15
1.2 Daňová politika	16
1.3 Pojem daň a její význam	19
1.4 Daně a jejich funkce.....	20
1.5 Vymezení daňových pojmů.....	21
1.6 Daně a jejich třídění	24
2. Daňová historie	29
2.1 Geneze daní a jejich vývoj	29
2.2 Vývoj daňového systému do vzniku Československé republiky	30
2.3 Vývoj daňového systému od vzniku Československé republiky	31
2.4 Vývoj daňového zatížení na území České republiky	32
3. Daňová soustava	39
3.1 Daňová soustava České republiky	39
3.2 Daň z příjmu fyzických osob	41
3.3 Daň z příjmu právnických osob	48
3.4 Majetkové daně	52
3.5 Soudobá daňová reforma a očekávaný vývoj v letech 2013 až 2015.....	56
3.6 Rizika plynoucí z daňové reformy	59
4. Dopad daňové reformy	65
4.1 Dopad na ekonomické subjekty	65
4.2 Dopad na státní rozpočet.....	80
5. Stagnující ekonomika a nástroje, které mají zajistit ekonomický růst	86
Závěr	91
Seznam použité literatury	95

Seznam zkratk

ČNB	Česká národní banka
ČNR	Česká národní rada
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
SZ	Sociální zabezpečení
ZDP	Zákon o dani z příjmu
ZP	Zdravotní pojištění

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výpočet daně z příjmu fyzických osob pro rok 2006	66
Tabulka 2: Výpočet daně z příjmu fyzických osob pro rok 2008	67
Tabulka 3: Sazby daně z příjmu fyzických osob platné pro rok 2006	68
Tabulka 4: Výpočty daně z příjmu fyzických osob v roce 2006.....	69
Tabulka 5: Výpočty daně z příjmu fyzických osob v roce 2008.....	70
Tabulka 6: Výpočet solidárního příspěvku pro rok 2013	72
Tabulka 7: Dvojitý způsob uplatňování výdajů.....	73
Tabulka 8: Zákaz uplatnění daňových úlev v roce 2013	74
Tabulka 9: Celkové mzdové náklady v roce 2006	76
Tabulka 10: Výpočet daně z příjmu právnických osob v roce 2006	76
Tabulka 11: Celkové mzdové náklady v roce 2012	77
Tabulka 12: Výpočet daně z příjmu právnických osob v roce 2012	78

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vývoj daňové sazby z příjmu právnických osob	38
Obrázek 2: Lafferova křivka.....	60
Obrázek 3: Podíl daní na hrubém příjmu v roce 2006.....	70
Obrázek 4: Podíl daní na hrubém příjmu v roce 2008.....	71
Obrázek 5: Vývoj salda státního rozpočtu od roku 1993 do roku 2012	82
Obrázek 6: Inkaso daně z příjmu fyzických osob.....	83
Obrázek 7: Inkaso daně z příjmu právnických osob.....	84

Úvod

Daně se pojí s každou ekonomickou aktivitou uskutečněnou na daném území, působí na chování domácností a úroveň jejich spotřeby, respektive úspor, velikost daňové zátěže usměrňuje téměř každé firemní rozhodnutí, a to již od volby právní formy podnikání. Výše daňového zatížení ovlivňuje majetkové poměry a celkovou životní úroveň každého člena společnosti, jenž uzavřel pracovněprávní vztah či vykonává podnikatelskou činnost. I vláda rozhoduje o financování jednotlivých odvětví národního hospodářství na základě plánované výše inkasa do státního rozpočtu, kde daně představují nejvýznamnější příjmovou položku. Lze tedy vyvodit, že daně zasahují do činností každého ekonomického subjektu, ať už se jedná o domácnosti, podniky či stát, a jejichž prostřednictvím působí na celkovou úroveň ekonomiky daného území.

Diplomová práce sumarizuje významné změny v oblasti daňového zatížení práce a kapitálu, ke kterým došlo na území dnešní České republiky. Přičemž si klade za cíl zodpovědět následující otázky:

- 1. Je přesun od zdanění práce k zdanění spotřeby správným vládním krokem?**
- 2. Nepovede opětovné zvyšování daně z přidané hodnoty jen k dalšímu snižování spotřeby, k omezení firemních investic a následnému ekonomickému poklesu?**
- 3. Jak se soudobá daňová reforma projeví na příjmech jednotlivých daňových subjektů a jaký bude mít vliv na celkovou ekonomickou úroveň?**
- 4. Povede současné zvyšování jak přímých, tak i nepřímých daní k poklesu příjmů do státního rozpočtu z důvodu demotivace k pracovním výkonům či snížení konkurenceschopnosti České republiky na mezinárodním trhu?**

První kapitola diplomové práce se snaží uvést do daňové teorie a seznámit se základními pojmy, které jsou důležité k pochopení daňové problematiky. Zaměřuje se především na úlohu fiskální politiky v oblasti veřejných financí a popisuje základní nástroje, jimiž usiluje o zajištění určité ekonomické stability. Tato kapitola vysvětluje daňové zatížení spolu s dalšími základními pojmy, způsob třídění daní či plnění jejich úlohy jako nástroje,

jehož využívá stát pro alokaci zdrojů v oblasti tržní ekonomiky či pro tlumení výkyvů v hospodářském cyklu.

Druhá kapitola se zaměří na vznik a vývoj daní, které vznikaly s prvními státy a s rozvojem peněžního hospodářství. Součástí je především stručný nástin daňových změn na území České republiky, ke kterým v uplynulých letech docházelo. Význam je přikládán zejména roku 2008, kdy došlo k odstranění daňové progresivity a zavedení rovné daně.

Deskripce současné daňové soustavy České republiky je obsažena ve třetí kapitole. Je zde vymezena klasifikace daní, jež jsou na daném území v současné době vybírány. Podrobněji se zaměří především na daň z příjmu fyzických a právnických osob, kde se bude snažit objasnit zejména pravidla pro stanovení daňové povinnosti a způsob jejího výpočtu. Součástí této kapitoly je i shrnutí jednotlivých změn, které přinesla soudobá daňová reforma, jež vstoupila v platnost s rokem 2013, a která představuje prvotní krok na cestě k vyrovnanému státnímu rozpočtu. Dopady této reformy ovlivňují chování každého daňového subjektu, a to zejména z toho důvodu, že hlavním a nejvíce diskutovaným bodem je zvýšení obou sazeb daně z přidané hodnoty, které navyšují hodnotu nakupovaného zboží a služeb. K významné změně došlo také v oblasti daně z příjmu fyzických osob, kde následky této reformy pocítí zejména osoby s vyššími příjmy.

Změny ve výši a struktuře daní jsou demonstrovány na několika příkladech ve čtvrté kapitole této diplomové práce. Konkrétní příklady porovnávají jednotlivá období, přičemž pro každé z nich je charakteristický odlišný způsob výpočtu daňové povinnosti. Je zde nastíněna situace z roku 2006, kdy výpočet daně z příjmu fyzických osob fungoval na principu progresivního zdanění a je porovnána s rokem 2008, kdy byla tato koncepce zrušena a byla zavedena daň přímá. Na několika dalších modelových příkladech jsou znázorněny změny, ke kterým došlo v rámci současné daňové reformy. Dopad těchto daňových změn je ilustrován na vývoji a výši inkasa do státního rozpočtu v průběhu let a je zde vylíčeno především to, jak se vládě daří plnit rozpočtový plán pro rok 2013.

Podstatou této práce je také zachytit působení daňových změn na spotřební a investiční rozhodování jednotlivých subjektů a poukázat na to, jak tato rozhodnutí ovlivňují celkový ekonomický vývoj a proč se Česká republika již delší dobu nachází v recesi. Součástí této páté závěrečné kapitoly jsou nástroje, jimiž se Česká národní banka, vedle cenové stability přičiňuje o zajištění a udržení určitého hospodářského růstu.

1. Uvedení do daňové teorie

1.1 Fiskální politika

Fiskální politika ovlivňuje ekonomický vývoj, udržuje vysokou míru zaměstnanosti, zachovává cenovou stabilitu a v neposlední řadě tlumí výkyvy hospodářského cyklu. Toto vše je prováděno prostřednictvím aktivních změn ve struktuře a objemu veřejných výdajů a příjmů, respektive výší daní. Fiskální politika je hlavním nástrojem hospodářské politiky každého státu, jejím prostřednictvím vláda realizuje své programové cíle. Bez jejího správného fungování a s nedobrou daňovou politikou může stát zapříčinit nemalé škody, a to poškodit tržní prostředí či dokonce utlumit ekonomickou aktivitu.

V souvislosti s fiskální politikou se můžeme setkat s termínem rozpočtová politika, která soustředí svou pozornost do finančních oblastí a zajišťuje prostředky nutné k dosažení stanovených vládních cílů. Rozpočtová politika, jak již označení napovídá, se vztahuje k soustavě veřejných rozpočtů, tudíž je pojem „rozpočtová politika“ užším pojmem než „politika fiskální“.

Východiska fiskální politiky

Finanční prostředky, které jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů, představují instrument, který má vliv na spotřební a investiční chování ekonomických subjektů, respektive má vliv na velikost agregátní poptávky. Přičemž agregátní poptávka představuje celkový objem zboží, který ekonomické subjekty plánují nakoupit při dané cenové úrovni. Fiskální politika používá k dosažení cílů řadu nástrojů, jimiž usiluje o stabilizaci agregátní poptávky na úrovni potenciální produkce. Potenciální produkce je produkce při plné míře zaměstnanosti, kdy neexistuje nedobrovolná nezaměstnanost.

Fiskální politika působí na agregátní poptávku nepřímo prostřednictvím úrovně zdanění či transferových plateb nebo přímo prostřednictvím vládních výdajů. Agregátní poptávka následně působí na reálnou produkci dané země a tím i na míru nezaměstnanosti. Přičemž fiskální politika může být realizována dvojím způsobem (Ochrana et al., 2010):

- **Expanzivní fiskální politika** může být uskutečňována prostřednictvím snižování daní či zvyšování vládních výdajů, které vedou ke zvyšování agregátní poptávky.
- **Restriktivní fiskální politika** je naopak uskutečňována prostřednictvím zvyšování daní či snižování vládních výdajů, které vedou ke snižování agregátní poptávky.

Nástroje fiskální politiky

Existuje celá řada nástrojů fiskální ekonomiky. Vestavěné stabilizátory a diskrétní opatření mají však nejvýraznější vliv na ekonomiku dané země.

Vestavěné stabilizátory jsou automatické zásahy do ekonomiky, které působí dlouhodobě, pomáhají nastolit rovnováhu v dané ekonomice a zajistit efektivní využívání výrobních zdrojů. Nástroje působí expanzivně tehdy, jestliže se ekonomika nachází v recesi, naopak v období konjunktury působí restriktivně (Ochrana et al., 2010). Vše funguje jen za předpokladu, že cenová hladina je stabilní. Příkladem vystavěných stabilizátorů jsou sociální transfery, dávky v nezaměstnanosti či progresivní zdanění příjmů.

Diskrétní opatření jsou jednorázové zásahy do ekonomiky, které jsou vyvolány krátkodobou fluktuací rovnovážného produktu, kolísáním zaměstnanosti a cenové hladiny. Příkladem diskrétních opatření jsou změny ve struktuře vládních výdajů do jednotlivých oblastí ekonomiky. Tato opatření mají nevýhodu tzv. časového zpoždění, které nastává mezi požadavkem na vznik a zavedením určitého opatření a mezi uskutečněním tohoto opatření.

1.2 Daňová politika

Součástí fiskální politiky je politika daňová. Daňová politika využívá řadu daňových nástrojů, které působí na velikost a strukturu poptávky, výroby a spotřeby. Dále ovlivňuje úroveň investiční činnosti, kapitálové toky, majetkovou strukturu jednotlivých ekonomických subjektů, cenovou hladinu a intenzitu pracovní aktivity (Stejskal, 2008).

S daňovou politikou se pojí určité pojmy, jakými jsou daňová konkurence, daňová koordinace a daňová harmonizace.

- **Daňová konkurence** – jedná se o snižování daňového zatížení vůči ostatním zemím, ve snaze přesvědčit poplatníky, že právě tato země je nejvhodnější pro daňové odvody.
- **Daňová koordinace** – takový způsob zdanění, který zabraňuje arbitrážním obchodům, ve kterém jde o nákup určité věci na jednom trhu a následný prodej téže věci na jiném trhu s tím, že cena na jednotlivých trzích se liší. Výsledkem tohoto obchodu je tzv. bezrizikový zisk. Aby nedocházelo k arbitrážím, musí se rozdíl cen jednotlivých trhů rovnat transakčním nákladům, které jsou spojené s přesunem dané věci z jednoho trhu na druhý.
- **Daňová harmonizace** – jedná se o sblížování daňových systémů jednotlivých zemí a o jejich vzájemné přizpůsobení.

Součástí každé daňové politiky je daňový systém, který je ovlivňován různými faktory v závislosti na jednotlivých státech. Jedním z těchto faktorů může být také daňová kvóta.

Daňová kvóta

Důležitým pojmem v oblasti daňové politiky je také daňová kvóta, která představuje podíl daní na hrubém domácím produktu. Podle Stejskala (2008) se jedná o významný makroekonomický ukazatel, který umožňuje mezinárodní srovnání. Skladba daní jednotlivých zemí je odlišná a tudíž nemá dostatečnou vypovídající schopnost, z toho důvodu je využívána daňová kvóta. Naše daňová soustava rozlišuje dva typy daňové kvóty, a to daňovou kvótu jednoduchou a daňovou kvótu složenou. Jednoduchá daňová kvóta představuje daňové příjmy do veřejného rozpočtu, zatímco složená daňová kvóta zahrnuje i příjmy nedaňového charakteru, jakými jsou například příspěvky na sociální pojištění.

Přičemž **sociální pojištění** představuje také významný příjem státního rozpočtu s tím rozdílem, že jej nelze začlenit mezi daně, ačkoliv se charakterově i způsobem výběru daním přibližuje. Jedná se o zákonem stanovenou platbu, která je povinná a její výše

se odvíjí od výše důchodu. Je vybíráno ke třem hlavním účelům, jimiž jsou pojistné na důchodové zabezpečení, které zahrnuje veškeré důchodové dávky, jakými jsou starobní důchody, invalidní důchody, vdovské a vdovecké důchody a sirotčí důchod. Dále je sociální pojištění vybíráno za účelem nemocenského pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Pro účely sociálního pojištění se každá výdělečná činnost posuzuje samostatně. Hodnoty odváděné na sociální pojištění jsou uvedeny v procentech.

Zaměstnanci odvádějí ze svého příjmu 6,5 % na důchodové pojištění. Pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti není placen ze strany zaměstnance.

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) odvádí pojistné ve výši 29,2 %, kde součástí této hodnoty není nemocenské pojištění. Z toho:

- 28 % na důchodové pojištění,
- 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- 2,3 % nemocenské pojištění.

Zaměstnavatel odvádí za své zaměstnance 25 %. Z toho:

- 21,5 % na důchodové pojištění,
- 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- 2,3 % na nemocenské pojištění.

Zaměstnavatelé, jejichž počet zaměstnanců nepřesáhne 25 osob, mají možnost odvádět na nemocenském pojištění 3,3 % a celkově tak 26 % na sociálním pojištění. Zaměstnavatel, který se dobrovolně přihlásí k placení vyššího pojistného, má možnost od tohoto pojistného odečíst polovinu náhrady mzdy, která patří zaměstnanci prvních 21 pracovních dnů pracovní neschopnosti.

1.3 Pojem daň a její význam

Daně jsou součástí fiskální politiky každého státu a představují povinnou a zákonem vymezenou platbu, která tvoří nedílnou součást veřejného rozpočtu, ze kterého jsou hrazeny potřeby společnosti. Jedná se o finanční podporu jednotlivých činností státu a veřejné správy. Patří sem financování ozbrojených sil, náklady týkající se udržování veřejného pořádku a dodržování platných zákonů, tvorba infrastruktury.

Nejvýznamnější a také nejnákladnější položkou je vyplácení starobních důchodů. Prostředky, které jsou vybrány formou daně od ekonomicky aktivního obyvatelstva, jsou dále přerozdělovány mezi osoby, jimž vzniká nárok na příslušnou sociální dávku. Další nákladnou položkou je zdravotnictví, školství, ochrana životního prostředí, veřejná doprava a různé formy sociální podpory.

Smyslem vybírání daní je tedy získat potřebné prostředky na podporu veřejného sektoru. Z tohoto důvodu musí daně splňovat určité vlastnosti, jimiž jsou:

- nedobrovolnost,
- nenávratnost,
- neekvivalentnost,
- neúčelovost.

Další charakteristickou vlastností je opakovanost placení daně, která se uskutečňuje v pravidelných či nepravidelných intervalech nebo v závislosti na určité situaci, před kterou se poplatník nachází.

Nedobrovolností se rozumí povinnost k dani každého člena společnosti. Daň je uložena zákonem a musí být respektována. To, že jednotlivým členům nevzniká nárok na zpětné finanční plnění, můžeme chápat jako **nenávratnost**. **Neekvivalentnost** značí, že se podíl každého jednotlivce na příjmech veřejného rozpočtu nerovná podílů na spotřebě veřejných statků, které jsou z tohoto rozpočtu financovány. **Neúčelovost** znamená, že vybraná daň není účelově vázána a není známo, co bude z vybraných prostředků financováno.

1.4 Daně a jejich funkce

Daně plní čtyři základní funkce.

- **Fiskální funkce** – hlavní funkce, která musí být splněna vždy. Jedná se o získání dostatečného množství prostředků k financování veřejných statků.
- **Alokační funkce** – je důležitá v případě, kdy je trh neefektivní v alokaci zdrojů (Kubátová, 2006). Příčinou neefektivnosti může být podle existence veřejných statků, externalit, asymetrických informací a vznik nedokonalé konkurence. Dalším důvodem vzniku alokační funkce je fakt, že prostřednictvím daní jsou finanční prostředky alokovány do oblastí, ve kterých mají být realizovány veřejné statky. Tyto veřejné statky jsou pak podle Stejskala (2008) financovány přímo ze strany státu nebo je uživatelům těchto statků umožněno snížit si svou daňovou povinnost prostřednictvím různých daňových mechanismů (příkladem mohou být slevy na dani, uplatňování nezdanitelných částí základu daně a jiné).
- **Redistribuční funkce** – vychází se zde z předpokladu, že rozdělení důchodu ve společnosti není spravedlivé. Proto stát používá daň jako nástroj k přerozdělování bohatství a usiluje o eliminaci rozdílů mezi bohatými a chudými prostřednictvím transferů.
- **Stabilizační funkce** – jedná se o regulaci daňového zatížení, ve snaze utlumit negativní i pozitivní důsledky, které s sebou přináší hospodářský cyklus. Souvisí také se snahou zajistit určitou míru zaměstnanosti a cenovou stabilitu (Kubátová, 2006).

V některých monografiích (Vančurová, 2010) se můžeme setkat s pátou dodatečnou funkcí, a to se **stimulační funkcí**, která zahrnuje různé formy daňových úlev a způsoby, jak snížit základ pro výpočet daně.

1.5 Vymezení daňových pojmů

Daňový subjekt neboli kdo platí daň

Daňový subjekt je fyzická nebo právnická osoba, na niž se daň vztahuje. Podle zákona rozlišujeme dva důležité pojmy, je jím **poplatník** a **plátce**. Poplatník je osoba, která nese daňové břemeno, neboli platí daň a snižuje si tak velikost svého majetku. Tento pojem se používá zejména u přímých daní.

Plátce je osoba, která je povinna pod vlastní majetkovou odpovědností odvádět do veřejného rozpočtu daň vybranou od poplatníků. Tento pojem se naopak užívá u nepřímých daní, jelikož tento typ daně je zahrnut do cen zboží a služeb. Avšak s pojmem plátce se můžeme setkat i v případě přímých daní, kde za plátce je považován zaměstnavatel, který je povinen svým zaměstnancům strhnout daň z příjmu a odvést ji příslušnému finančnímu úřadu. V tomto případě je zaměstnavatel jak plátcem, tak i poplatníkem své vlastní daně z příjmu.

Důležitou roli má i **správce daně**, který představuje jakéhosi prostředníka mezi daňovými subjekty a veřejnými rozpočty. Správce daně je státní orgán, jenž má způsobilost ve věcech souvisejících se správou daní. Hlavním úkolem správce je vyhledávat daňové subjekty, stanovovat jim příslušnou výši daně a následně tuto daň vybírat, v případě nutnosti i vymáhat. Správce daně vykonává také kontrolu nad plněním daňových povinností a k těmto účelům si také zřizuje a vede evidence daňových subjektů.

Daňový objekt neboli z čeho je daň placena

Daňový objekt neboli předmět zdanění. Předmět daně musí být měřitelný a musí být stanovena přesná hodnota, ze které lze zjistit základ daně (Kubátová, 2005). Setkáváme se zde opět s dvěma pojmy, a to předmět daně a základem daně.

Předmětem daně se stává:

- majetek,
- spotřeba,
- příjem (důchod).

Zatímco za základ daně je považován předmět daně, který je vyjádřen ve fyzických či finančních jednotkách. Jedná se o hodnotu, která je věcně a časově vymezena a se kterou již lze pracovat. Předmět daně není obvykle zdaněn jako celek, je upraven o položky, které se přičítají nebo odečítají, a které nejsou předmětem daně (příkladem může být dědictví a dary, které nejsou předmětem daně z příjmu, ale mohou být předmětem jiné daně, a to daně dědické či darovací). Základ daně je tedy předmět daně upravený o položky, které nejsou předmětem daně (Kubátová, 2005).

Sazba daně

Pokud známe základ pro výpočet daně, na řadu přichází způsob jejího výpočtu. Daňová sazba tedy slouží k zjištění velikosti daně, a to ze základu daně. Existuje několik druhů daňových sazeb.

Daňová politika rozlišuje dva typy sazeb.

- **Jednotná sazba** – jedná se o sazbu, která je totožná pro každý typ základu daně. Od roku 2008 pod jednotnou daň spadá i daň z příjmu fyzických osob.
- **Diferencovaná sazba** – liší se s ohledem na základ daně. Příkladem je daň z přidané hodnoty, která rozlišuje dvě daňové sazby v souvislosti s jednotlivými druhy statků či služeb (Vančurová, 2010).

S ohledem na jednotky, ve kterých je základ daně vyjádřen, rozlišujeme pevnou a relativní sazbu.

- **Pevná sazba** – je-li základ daně vyjádřen ve fyzických jednotkách, pak je sazba vyjádřena v peněžních jednotkách (Vančurová, 2010).
- **Relativní sazba** – v tomto případě musí být základ daně vyjádřen v peněžních jednotkách a daňová sazba je stanovena procentuální částkou z tohoto základu (Kubátová, 2005). Týká se běžných daní, jako je daň z příjmu fyzických a právnických osob. Tato sazba může nabývat proporcionální (lineární) či progresivní podoby.
  - **Lineární sazba** - daň roste ve stejné proporcii jako základ pro výpočet daně.
  - **Progresivní sazba** - daň roste rychleji než daňový základ. Tento způsob zdanění znevýhodňuje osoby, které jsou při výkonu své činnosti úspěšnější než jiní, jelikož jsou nuceni odvádět do veřejného rozpočtu větší podíl ze svého příjmu. Velikost tohoto podílu je určena tzv. daňovým pásmem. Jednotliví poplatníci spadají do určitého pásma podle výše svého příjmu, kde každé pásmo se pojí s příslušným procentem zdanění. Tento způsob zdanění může být nazýván také jako „klouzavá progresivní sazba daně“, se kterou jsme se mohli setkat u daně z příjmu fyzických osob před začátkem roku 2008, kdy byla tato sazba změněna na lineární.

Daňové přiznání

Fyzické i právnické osoby jsou povinni přiznat správci daně své příjmy, které podléhají dani a vyčíslit je ve svém daňovém přiznání v termínu stanoveném daňovým zákonem. Tyto příjmy se vztahují k určitému období, za které je u většiny daní obecně považován kalendářní rok. Daně však nejsou vybírány jednorázově v termínu, kdy se podává daňové přiznání. Neboť by měl tento způsob výběru negativní dopad na výši finančních prostředků v ekonomice a vedl by k nerovnoměrnému přísunu peněz do veřejných rozpočtů. Proto je výběr daní uskutečňován formou postupného částečného plnění, které funguje na principu odvodu **daňových záloh** v průběhu zdaňovacího období.

Výše daně, a to zejména daně z příjmu, není dopředu známa, odvíjí se od celkových ročních příjmů poplatníka a od periodicity záloh. Z tohoto důvodu je záloha na daň

odvozena od výše daně v předchozím zdaňovacím období, případně z předpokládané výše daně za nadcházející období. Na konci zdaňovacího období dochází k vyrovnání mezi úhrnem zaplacených záloh a daňovou povinností za uplynulé období. Výsledkem může být buď daňový nedoplatek, což znamená, že daňové zálohy byly nižší než daňová povinnost nebo přeplatek na dani, což znamená, že daňové zálohy za uplynulé zdaňovací období převýšily daňovou povinnost. V případě daňového přeplatku vzniká poplatníkovi nárok na vrácení či započtení tohoto přeplatku do dalšího období, ovšem za předpokladu, že poplatník nemá nedoplatky na jiné dani u stejného či jiného správce daně. K navrácení přeplatku dochází na základě žádosti u příslušného finančního úřadu.

Dalším důležitým termínem, se kterým se můžeme setkat u daní kapitálových, je **splátka daně**. Jedná se také stejně jako v případě záloh o postupné dílčí plnění v průběhu zdaňovacího období, avšak s tím rozdílem, že splátka se počítá z celkové daně, jejíž hodnota je předem známa.

Zdaňovací období

Zdaňovací období se liší s ohledem na typ daně a budeme se mu více věnovat v pozdějším výčtu jednotlivých daní, které jsou součástí daňové soustavy České republiky.

1.6 Daně a jejich třídění

Daně lze členit do několika skupin podle jednotlivých hledisek.

Podle dopadu na poplatníka rozlišujeme:

- daně přímé,
- daně nepřímé.

Základní rozdělení daní se týká vazby na důchod poplatníka a je jím rozdělení na daně přímé a nepřímé.

Daně přímé jsou placeny poplatníkem na úkor důchodu, přičemž se předpokládá, že je nelze přenést na jiný subjekt. Tyto daně jsou odváděny poplatníky přímo, jsou znatelné a daňoví poplatníci jejich odvod více pociťují. Přímé daně jsou odváděny poplatníky finančnímu úřadu, a to na základě daňového přiznání. Součástí těchto daní jsou daně důchodové a daně majetkové.

Daně nepřímé nejsou placeny na úkor důchodu a lze je přenést na jiný subjekt. V tomto případě je daň promítnuta do ceny nakupovaných statků a služeb, což navyšuje prodejní cenu. Poplatník platí vyšší cenu, zatímco plátce odvádí daň finančnímu úřadu. Patří sem daň z přidané hodnoty, spotřební daň a také cla.

Podle objektu daně rozlišujeme:

- důchod,
- spotřeba,
- majetek.

Na základě těchto objektů jsou daním přiřazeny názvy, pod nimiž jsou uvedeny v daňových zákonech.

Podle charakteru veličiny rozlišujeme:

- daně kapitálové,
- daně běžné.

Existují dva druhy veličin. Stavová veličina, z níž se platí kapitálové daně a toková veličina, z níž se platí daně běžné (Stejskal, 2008). Přičemž stavová veličina se zjišťuje k určitému okamžiku a jedná se o skutečný stav objektu daně (například stav dlouhodobého majetku, množství materiálu či zboží na skladě, množství peněz na bankovním účtu). Předmětem kapitálových daní jsou daně z majetku a daně převodové, daň darovací, dědická a z převodu nemovitosti.

Toková veličina se na rozdíl od stavové zjišťuje za určité časové období, které má svůj začátek i konec, například rok, půlrok, měsíc aj. Tokovou veličinou může být důchod, spotřeba či přidaná hodnota. Tudíž mezi běžné daně lze zařadit daně důchodové, spotřební a daň z přidané hodnoty. Zvláštní skupinou jsou pak daně z kapitálových výnosů, které také lze začlenit mezi běžné daně (Kubátová, 2006).

Podle vztahu poplatníka k platební schopnosti rozlišujeme:

- daně osobní,
- daně in rem (z latinského slova „in rem“ neboli „na věc“).

Osobní daně se vážou ke konkrétnímu poplatníkovi a zohledňují jeho platební schopnost (Stejskal, 2008). Příkladem je daň z příjmu. Daně in rem nezohledňují platební schopnost poplatníka a příkladem jsou daně spotřební, daň z přidané hodnoty, důchodové daně placené obchodními společnostmi a také majetkové daně (Kubátová, 2006).

Podle druhu sazby rozlišujeme:

- daně bez vztahu ke zdaňovacímu základu,
- daně specifické,
- daně ad valorem (z latinského slova „ad valorem“ neboli „k hodnotě“).

V tomto případě se jedná o vztah mezi velikostí daně a velikostí daňového základu. Daně bez vztahu ke zdaňovacímu základu se týkají každého subjektu, a to na základě jeho existence a vyměřují se bez ohledu na jeho základ daně (Kubátová, 2006). Jsou zde zahrnuty daně paušální a daně z hlavy. Přičemž paušální daně zohledňují platební schopnost poplatníka, tudíž daň nemusí být pro každý subjekt stejně vysoká. Důležité je, že oba výše zmíněné typy daní jsou daně nedistorzní (Stejskal, 2008), což znamená, že se jedná o daně, které neovlivňují ekonomické procesy a chování daňových subjektů.

Druhým typem jsou daně specifické, které jsou vymezeny buď podle počtu jednotek daňového základu, které jsou ve většině případů naturálního charakteru nebo podle počtu užitečných vlastností v daňovém základu (Kubátová, 2006). Do této skupiny můžeme tedy zařadit daně spotřební, dále pak daně pozemkové či domovní, které jsou stanovené podle rozlohy pozemku či velikosti využívané plochy.

Poslední skupinou jsou daně ad valorem, které se určují podle hodnoty zdaňovaného základu (Kubátová, 2006). Příkladem této daně je daň z přidané hodnoty.

Podle daňového určení rozlišujeme:

- daně státní,
- daně municipální,
- daně vyšších územněsprávních celků,
- daně svěřené.

Daně zde třídíme podle rozpočtu, do kterého plynou. V České republice se můžeme setkat pouze s daněmi státními. Za municipální lze považovat místní poplatky, které však nelze nazývat daněmi. S daněmi vyšších územněsprávních celků se můžeme setkat ve státech s federálním uspořádáním. Svěřené daně představují celostátně placené daně, které plynou do vládních rozpočtů nižších úrovní (Stejskal, 2008).

Podle institucionálního třídění

V tomto případě je nejvýznamnější třídění daní podle OECD nebo Mezinárodního měnového fondu, které je důležité zejména k získávání informací o hrubém domácím produktu a jiných makroekonomických ukazatelů jednotlivých zemí. Toto třídění slouží tedy zejména k porovnání zemí podle různých hledisek.

Třídění daní podle OECD rozlišuje šest základních skupin daní:

- 1000 daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů,
- 2000 příspěvky na sociální zabezpečení,
- 3000 daně z mezd a pracovních sil,
- 4000 daně majetkové,
- 5000 daně ze zboží a služeb,
- 6000 ostatní daně.

Každá z těchto šesti skupin zahrnuje několik podskupin.

2. Daňová historie

2.1 Geneze daní a jejich vývoj

Vývoj daní je spojen se vznikem jednotlivých států a jejich peněžním hospodářstvím. Vývoj daní má tedy velice dlouhodobý charakter. Daně byly vybírány již v otrokářské společnosti, zde však měli spíše naturální podobu a jejich výběr byl nárazový nikoli v pravidelných intervalech. Jednalo se zejména o odvody vlastních výrobků či výtěžků z půdy, které se staly základem pro vznik pozemkové daně. Dále zde existovaly poplatky z držení dobytka, poplatky za možnost mít otroka, poplatek při narození syna a další. Důležité je také zmínit, že v řadě zemí měly daně dobrovolný charakter a jejich placení bylo známkou vyspělosti daného státu.

Se vznikem feudálního státu nedochází k žádným radikálním změnám, potřeby společnosti jsou malé a snadno uspokojitelné. S neustálým vývojem však dochází k vzniku nových typů daní, mění se také jejich podoba z naturální na peněžní a intervaly jejich výběru začínají nabývat na pravidelnosti. Široký (2008) charakterizuje čtyři druhy daňových odvodů:

- **domény** – odvody z výnosů plynoucích z panovníkova majetku, tj. lesů a zemědělských pozemků,
- **regály** – poplatky za vypůjčení práv, která náleží jen panovníkovi, tj. právo lovu, těžby, právo razit mince,
- **kontribuce** – zde už se jednalo o nucený příspěvek ze strany obyvatel, který lze považovat za předchůdce přímých daní, tj. daně z hlavy, z majetku a z výnosů,
- **akcízy** – jedná se o nepřímé daně vybírané z předmětů vyrobených či spotřebovaných v tuzemsku.

V tomto období daně vybíral daňový pachtýř na základě licence získané od panovníka a jeho odměna byla odvozena od výše vybraných daní.

Pro období liberalismu je příznačná snaha eliminovat zásahy státu do fungující ekonomiky, avšak úloha státu v jiných oblastech neustále roste a s ní i potřeba finančních prostředků, což vede ke zvyšování daňového zatížení (Široký, 2008). Daně nabývají na důležitosti, jsou vybírány pravidelně, a to bez rozdílu od všech ekonomických subjektů. Představují hlavní příjem státního rozpočtu.

Přelom 19. a 20. století je charakteristický pro nespočet daňových reforem, po kterých následuje řada změn:

- vznik daňového přiznání, na jehož základě je daň vybírána,
- cla jsou uvalena pouze na dovoz,
- začíná se uplatňovat progresivní zdanění,
- daňové výnosy jsou používány v oblastech, jakými jsou vzdělání, zdravotnictví a také v oblasti sociální politiky.

V období po druhé světové válce docházelo k zvyšování daňové kvóty, ve snaze získat peněžní prostředky k obnově ekonomiky. V některých zemích byl růst daňového zatížení až neúnosný, z toho důvodu bylo vyvíjeno úsilí, které mělo vést ke stabilizaci a harmonizaci daňového zatížení. Hlavním nástrojem byla stimulace nabídky. Roku 1967 byla zavedena daň z přidané hodnoty v zemích Evropského hospodářského společenství a později se začala rozšiřovat i do dalších zemí.

2.2 Vývoj daňového systému do vzniku Československé republiky

(10. století – 1918)

Stejně jako v ostatních zemích, také na území Čech, byly veškeré výdaje hrazeny výnosy plynoucími z královského majetku a zapůjčených práv. Velkou položku na straně příjmů tvořila cla, o nichž první zmínka sahá až k přelomu 10. a 11. století. V této době byla daň dobrovolná platba naturálního charakteru, která nebyla vybírána pravidelně, nýbrž její výběr se většinou pojil s významnou příležitostí. Ve 12. století vznikla první majetková daň, a to daň pozemková.

S postupem času a zvyšujícími se potřebami státu dochází k zvyšování daňového břemene. Na počátku 16. století je ustanovena všeobecná daň z majetku a daň z výnosu kapitálu, tyto daně lze považovat za základ budoucí české daňové soustavy. V roce 1522 se daňová soustava rozšířila o několik dalších daní, jakými jsou daň z hlavy, daň z příjmu, akcíz z piva a akcíz z vína. Koncem 16. století dochází k prvním pokusům o vytvoření českého katastru, který by celý výběr daní velice usnadnil.

Nepokoje v zemi přispívaly jen k zvyšování požadavků na finanční prostředky a vznik stále nových daní. V té době tvořila pilíř daňové soustavy tzv. domovní daň, jejímž předmětem byly stavby a venkovské usedlosti. Zvyšování daňového zatížení vyvrcholilo roku 1625.

Na konci 18. století se daňová soustava rozrostla o další typy daní, jakými byla daň úroková a daň třídní (podle druhu příjmu). Rozmachu nebyly ušetřeny ani nepřímé daně, které se rozrostly o daň z potravin. Tato daň představovala jednu z nejvýnosnějších daní v dosavadním daňovém systému. Avšak velkým konkurentem byla daň z tabákových výrobků (Široký, 2008).

Roku 1848 bylo zřízeno ministerstvo financí, které usilovalo o další daňové reformy. V této době vzniká osobní daň z příjmu, která postihuje jen fyzické osoby. Tato daň je rozdělena do čtyř tříd lišících se základem daně. I. třída představuje daň z hlavy za všechny členy rodiny, kteří dovršili šestnácti let věku. Základem II. třídy byli majitelé domů a pozemků. Ve III. třídě se jednalo o daň z výdělku obchodníků, živnostníků a ostatních příslušníků svobodného povolání. Poslední IV. třída představovala progresivní daň, která postihovala služební platy převyšující maximální hranici. Tato osobní daň udělala z dosud tak neúplné daňové soustavy celek (Široký, 2008).

2.3 Vývoj daňového systému od vzniku Československé republiky

(1918 – 1993)

Po vybudování nového státu vznikaly snahy sjednotit daňové systémy jednotlivých zemí, jejichž činnost byla tak neblaze zasažena první světovou válkou. Primárním krokem bylo

zřízení Ministerstva financí ČSR (1918) a dalším krokem daňová reforma, jejímž úkolem bylo sjednotit daně celého státu a modernizovat daňový systém. Nakonec Československá republika převzala daňový systém Rakouska-Uherska a byla tvořena soustavou daní přímo vyměřovaných a soustavou daní nepřímo vyměřovaných (Široký, 2008). Daně přímo vyměřované zahrnovaly majtkové daně (pozemková a domovní daň) a osobní přímé daně (výdělková daň, daň z důchodu, daň z příjmu). U daní nepřímo vyměřovaných to byla nápojová daň, daň z masa, daň z uhlí, daň z vodní síly, daň z motorových vozidel a dalších. S prohlubujícími se problémy v hospodářství státu a ohrožením ze strany Německa, docházelo k zavádění stále nových druhů daní, kterými byl branný příspěvek, dále pak příspěvky na obranu státu, daně z dividend a jiných cenných papírů a v konečné řadě daň ze zisku. Obsazením Československé republiky došlo k přerušení rozvoje samostatné daňové soustavy.

Po druhé světové válce byl daňový systém rozdělen do dvou kategorií:

- I. daně plynoucí z podnikatelské sféry,
- II. daně plynoucí od obyvatelstva.

Zdanění podnikatelů se lišilo v závislosti na odvětví, které podnikatel vykonával a na způsobu vlastnictví. Toto zdanění však bylo ve srovnání se zdaněním obyvatelstva nepřiměřeně vysoké. Daně vybrané od obyvatel tvořily jen nepatrnou část rozpočtu, ale také zde se výše daně lišila v závislosti na druhu příjmu a sociálních hledisek.

V roce 1989 bylo rozhodnuto, že stávající daňový systém netřeba prozatím měnit, a to z toho důvodu že 1. 1. 1993 dojde ke vzniku daňové soustavy zcela nové.

2.4 Vývoj daňového zatížení na území České republiky

Vznik a vývoj daňové soustavy České republiky se vyznačuje několika významnými daty, která se pojí s určitou událostí.

Rok 1993 – vznik daňové soustavy

Rozpad Československa a vznik České republiky s sebou nese zrod nové daňové soustavy, který však zcela nelze považovat za daňovou reformu. Hlavním úkolem bylo vytvořit daňovou soustavu, která bude efektivní, spravedlivá a jednoduchá. Existovala zde snaha zformovat takový systém, který bude v souladu se směrnicemi EU a zajistí pozdější vstup České republiky do Evropské unie.

Dochází k zavedení daní z přidané hodnoty a spotřební daně. Dalším významným krokem bylo odtržení sociálního pojistného od daně z příjmu a také daňové sjednocení všech forem podnikatelských subjektů a jednotlivců. Již zde existovaly marné snahy o redukci daňových úniků a jiných pokusů, jak se vyhnout zdanění. Tato daňová soustava měla několik trhlin a již v roce 1993 byla řada daňových zákonů novelizována.

Rok 2004 – vstup do Evropské unie

Jedná se o daňovou reformu, která nevychází z vnitřního fungování ekonomiky, ale naopak z vnějšího prostředí, které je tvořeno mimo jiné Evropskou unií. Před vstupem do unie dochází k přeměně daňových zákonů a k implementaci komunitárního práva tj. práva Evropského společenství. Dopad na daňovou legislativu nebyl tak drastický, jak se očekávalo, byl přijat nový zákon o dani z přidané hodnoty a také nový zákon o spotřebních daních.

Rok 2005 – společné zdanění manželů

Důležitou změnou bylo zavedení společného zdanění manželů. Společné zdanění mohou uplatnit manželé, kteří žijí ve společné domácnosti a vyživují alespoň jedno dítě. Termínem společný základ daně je označen součet dílčích základů daně obou manželů, do něhož nejsou od roku 2006 zahrnovány nezdánitelné části daně.

Rok 2006 – zavedení daňových slev a bonusů

V tomto případě se jednalo pouze o změnu v oblasti daně z příjmu fyzických osob, tudíž nelze hodnotit jako daňovou reformu. Sazba daně z příjmu fyzických osob je progresivní a je rozdělena do čtyř daňových pásem, kde sazby jsou v rozmezí 12 až 32 %. Také dochází k zavedení daňových slev a dalšího daňového zvýhodnění, které má podobu daňového bonusu na dítě neboli tzv. negativní daně.

Některé částky, o které si poplatník snižoval daň za uplynulé zdaňovací období:

- 7 200 Kč poplatník,
- 4 200 Kč manželka žije-li s poplatníkem v jedné domácnosti a její příjem nepřesáhl za zdaňovací období částku 38 040 Kč. Pokud je manželka držitelkou průkazu ZTP/P zvyšuje se částka na dvounásobek,
- 1 500 Kč poplatník pobírající částečný invalidní důchod,
- 3 000 Kč poplatník pobírající plný invalidní důchod,
- 9 600 Kč poplatník je-li držitelem průkazu ZTP/P,
- 2 400 Kč poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání, a to až do věku 26 let,
- 6 000 Kč vyživované dítě, pokud je držitelem průkazu ZTP/P částka se zvyšuje na dvojnásobek.

Veškeré slevy lze odečíst jen do výše daně, výjimku však tvoří sleva na vyživované děti. Poplatník má nárok na daňový bonus, pokud sleva na dítě přesahuje částku daně, a to až do výše 30 000 Kč za rok.

Pojistné na zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem v roce 2006 činilo 4,5 %, pojistné hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance 9 %. Dohromady tedy 13,5 %. Pojistné na sociální zabezpečení hrazené zaměstnancem v roce 2006 činilo 8 % (6,5 % důchodové pojištění, 1,1 % nemocenské pojištění a 0,4 % státní politika zaměstnanosti). Pojistné hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance činilo 26 % (21,5 % důchodové pojištění, 3,3 % nemocenské pojištění, 1,2 % státní politika zaměstnanosti). U OSVČ činilo

zdravotní pojištění 13,5 % a 28 % důchodové pojištění, 4,4 % nemocenské pojištění a státní politika zaměstnanosti 1,6 % (Vančurová, 2006).

Rok 2008 – implementace konceptu „rovné daně“

V tomto období dochází k razantní změně zejména v oblasti daně z příjmu, a to jak fyzických, tak i právnických osob. Dochází k zavedení jednotné sazby daně z příjmu fyzických osob, která činí 15 %.

Daň z příjmu fyzických osob prošla i několika dalšími změnami, jednou z nich je i zavedení „superhrubé“ mzdy. Jedná se o běžnou hrubou mzdu navýšenou o zdravotní a sociální pojištění placené zaměstnavatelem za zaměstnance. V roce 2008 procento placené zaměstnavatelem na zdravotním pojištění činilo 9 % a na sociálním pojištění 26 %. Celková procentuální částka, o kterou je navýšena hrubá mzda zaměstnance představovala 35 %.

Se změnou metody výpočtu daňové povinnosti dochází také ke změně v oblasti daňových slev, které v roce 2008 výrazně vzrostly. Opětovný výčet částek, o které si poplatník snižuje daň za uplynulé zdaňovací období tentokrát od roku 2008:

- 24 840 Kč poplatník,
- 24 840 Kč manželka žije-li s poplatníkem v jedné domácnosti a její příjem nepřesáhl za zdaňovací období částku 38 040 Kč. Pokud je manželka držitelkou průkazu ZTP/P zvyšuje se částka na dvounásobek,
- 2 520 Kč poplatník pobírající částečný invalidní důchod,
- 5 040 Kč poplatník pobírající plný invalidní důchod,
- 16 140 Kč poplatník je-li držitelem průkazu ZTP/P,
- 4 020 Kč poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání, a to až do věku 26 let,
- 10 680 Kč vyživované dítě, pokud je držitelem průkazu ZTP/P částka se zvyšuje na dvojnásobek.

Daňový bonus lze uplatnit do maximální výše 52 200 Kč za rok. S počátkem roku 2008 dochází také ke zrušení společného zdanění manželů.

Od 1. 1. 2008 dochází k zavedení tzv. maximálního vyměřovacího základu pro odvod zdravotního a sociálního pojištění, a to ve výši 48násobku průměrné mzdy. Tuto výhodu mohli dosud využívat pouze poplatníci, jimž plyne příjem podle § 7. Zatímco zaměstnanci (§ 6) platili pojistné z celkové výše své hrubé mzdy. Od roku 2008 mohou zaměstnanci s vysokými příjmy tuto výhodu využívat také a nad tuto hranici nemusí odvádět zdravotní a sociální pojištění.

Rok 2009 – pokles sazby pojistného na sociální zabezpečení

Původním úmyslem bylo snížení rovné daně ve výši 15 % na 12,5 %, k tomu však začátkem roku 2009 nedochází. K snížení daně z příjmu fyzických osob však přeci jen dochází, a to prostřednictvím snížení sazby sociálního zabezpečení. Sazba daně pojistného na sociální zabezpečení hrazené zaměstnancem se snižuje z původních 8 % na 6,5 % (zůstává jen důchodové pojištění) a sazba pojistného hrazeného zaměstnavatelem za své zaměstnance se snižuje z 26 % na 25 % (21,5 % důchodové pojištění, 2,3 % nemocenské pojištění a 1,2 % státní politika zaměstnanosti). Zdravotní pojištění zůstává stejné, 4,5 % hradí zaměstnanec a 9 % hradí za zaměstnance zaměstnavatel. Od roku 2009 se superhrubá mzda počítá jako hrubá mzda navýšená o zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem ve výši 34 %.

2010 – změna v oblasti daňových slev

V roce 2010 dochází jen k nepatrným změnám, jednou z nich je zvýšení hodnoty daňového zvýhodnění na vyživované dítě z 10 680 Kč na 11 604 Kč ročně. Další změna se týká zvýšení maximálního vyměřovacího základu pro odvod pojistného z 48násobku průměrné mzdy na 72násobek průměrné mzdy.

2011 – zdanění penzí pracujících důchodců

Další změna v oblasti daňových slev se tentokrát týká základní slevy na poplatníka, dochází k snížení z 24 840 Kč na 23 640 Kč, tj. o 100 Kč za každý měsíc. Jedná se o tzv. povodňovou daň, každá stokoruna přispívá k financování povodňových škod. Toto snížení základní slevy na poplatníka je pouze přechodné.

Daňové změny v roce 2011 mají zejména výrazný dopad na pracující důchodce. Důchodce, jehož souhrn příjmů ve zdaňovacím období přesáhne hodnotu 840 000 Kč, musí do základu daně zahrnout také příjmy plynoucí jako dávky z důchodového pojištění, které jsou za běžných okolností od daně osvobozeny.

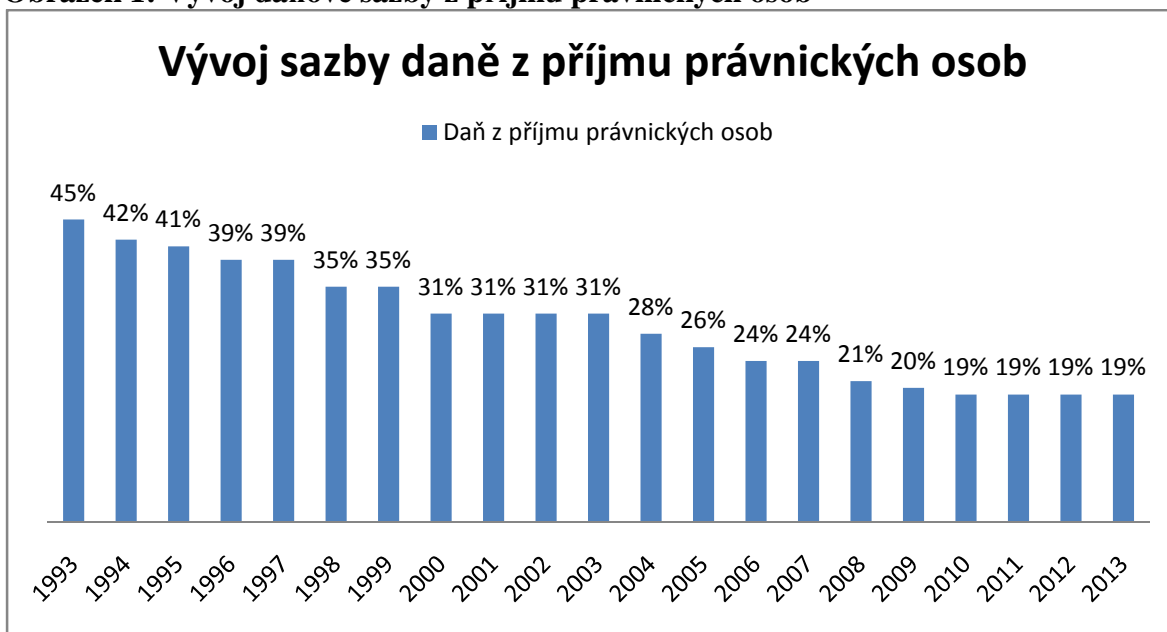
2012 – daňové slevy

Nejdůležitější slevy se opět týkají daňových slev, dochází k vrácení základní slevy na poplatníka na původní úroveň, a to na 24 840 Kč. Zároveň se zvyšuje sleva na vyživované dítě, a to o 150 Kč měsíčně. Z původní hodnoty 11 604 Kč na 13 404 Kč ročně.

S rokem 2012 dochází k snížení stropu pojistného na sociální zabezpečení na 48násobek průměrné mzdy z původního 72násobku průměrné mzdy. Jestliže hodnota příjmů poplatníka překročí uvedený strop, nedochází k odvodu pojistného z částky nad touto hranicí. Strop pro zdravotní pojištění odpovídá 72násobku průměrné mzdy. Tento maximální vyměřovací základ neboli strop pro jednotlivé pojistné se neustále mění v závislosti na změnách průměrné mzdy. Průměrná mzda v roce 2012 činí 25 137 Kč.

Vývoj sazby daně z příjmu právnických osob od roku 1993

Obrázek 1: Vývoj daňové sazby z příjmu právnických osob

Zdroj: Vlastní zpracování z dat dostupných z internetového zdroje Euroekonom.

Od vzniku České republiky poklesla sazba daně z příjmu právnických osob o 26 %. Hlavní příčinou je daňová konkurence mezi jednotlivými zeměmi. Jelikož výše daňových výnosů není závislá na velikosti daňové sazby, může stát stanovit nižší sazbu, aniž by přišel o část výnosů do státního rozpočtu. Naopak výnosy mohou s poklesem daňové sazby i růst, jelikož jsou lidé motivováni k vyšším pracovním výkonům. Více viz Lafferova křivka.

Nejen, že jsou lidé při nižší sazbě ochotni nabízet více práce. Nízká daňová sazba může také přilákat zahraniční firmy či jiné daňové subjekty. Následkem je zvýšení příjmů do státního rozpočtu a celkový ekonomický růst dané země.

3. Daňová soustava

Daňová soustava zahrnuje veškeré daně vybírané na území určitého státu, v určitém čase. Souhrn těchto daní představuje základní položku státního rozpočtu, jejichž úkolem je zajistit dostatečné množství peněžních prostředků k financování nejrůznějších služeb a statků. Pokud je stát při poskytování služeb příliš štědrý a není při svém fungování hospodárný, dochází k prohlubování deficitu státního rozpočtu, který může vést k zvyšování daňového zatížení. Výše tohoto zatížení má však svou horní hranici a při jejím překročení může být daňové zatížení neúnosné až demotivující.

3.1 Daňová soustava České republiky

Jedná se o soustavu daní, která je upravena daňovými zákony a jejímž hlavním cílem je obstarat příjmy veřejného rozpočtu v požadované výši a zabezpečit tak správné fungování státu. Daňová soustava České republiky byla uzákoněna 1. 1. 1993 a od té doby prošla řadou daňových reforem.

Za daňovou reformu lze považovat uspořádanou změnu jednotlivých daňových zákonů, která je vyvolána nově stanovenými cíli daňové politiky. Počátek každé daňové reformy vychází z faktorů uvnitř ekonomiky, které mohou být ekonomického, politického či sociologického charakteru. Každá daňová reforma by měla být realizována za účelem dosažení ekonomického růstu, přičemž jejím hlavním cílem by mělo být přerozdělit daňové břemeno účinněji a zejména spravedlivěji. V současné době je však v České republice daňová reforma realizována zejména s cílem snížit deficit státního rozpočtu.

Jakákoli změna daňové legislativy však nemusí být považována za daňovou reformu, ačkoliv je někdy rozdíl mezi daňovou reformou a menší změnou daňových parametrů až nepatrný. Aby však změna daňových zákonů mohla být považována za reformu, musí být splněna alespoň jedna z následujících podmínek:

- značná přeměna daňového mixu,
- připravovaná přeměna daňové incidence (zabývá se dopadem daní na jednotlivé subjekty a daňovou spravedlností),
- zavádění nových či rušení stávajících daní.

Pokud chceme nazývat změnu v daňových zákonech daňovou reformou, neměla by se tato změna týkat jen jednoho typu daně.

Daňová klasifikace

I. daně přímé

- daně z příjmu
  - daň z příjmu fyzických osob
  - daň z příjmu právnických osob
- majetkové daně
  - daň z nemovitosti
  - daň dědická
  - daň darovací
  - daň z převodu nemovitosti
  - daň silniční

II. daně nepřímé

- daň z přidané hodnoty
- daň spotřební
- cla

III. ostatní platby

- pojistné na sociální zabezpečení
- pojistné na zdravotní pojištění

3.2 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu fyzických i právnických osob je stanovena zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., která obsahuje i náležitosti týkající se termínů podání daňového přiznání, splatnosti záloh a další.

Poplatníci daně z příjmu fyzických osob (§ 2) jsou:

- a) poplatníci, kteří mají trvalé bydliště na území České republiky nebo se zde obvykle zdržují (alespoň 183 dní v roce) a jejich daňová povinnost se vztahuje na veškeré příjmy plynoucí jak z České republiky, tak i ze zahraničí,
- b) poplatníkům, kteří nesplňují podmínky uvedené v předchozím bodě a těm, jimž to stanovují mezinárodní smlouvy, vzniká daňová povinnost pouze z příjmů plynoucích z České republiky.

Předmět daně z příjmu fyzických osob (§ 3)

Předmětem daně z příjmu jsou veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců:

- a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky,
- b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti,
- c) příjmy z kapitálového majetku,
- d) příjmy z pronájmu,
- e) ostatní příjmy.

Příjmy ze závislé činnosti (§ 6), kde poplatníkem je „zaměstnanec“, který vykonává práci podle příkazů „zaměstnavatele“, který je v tomto případě plátcem daně z příjmu fyzických osob. Jedná se o následující příjmy:

- a) příjmy plynoucí ze současné či předešlé pracovní činnosti, služebního, členského a jiného pracovního poměru. Přičemž při uzavření tohoto pracovního poměru musí poplatník (zaměstnanec) dbát pokynů plátce příjmu (zaměstnavatele),

- b) odměny za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezením a komanditistů komanditních společností, přičemž jejich činnost nemusí podléhat pokynům plátce,
- c) odměny připadající členům statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob,
- d) výtěžky plynoucí ze současné, budoucí či minulé pracovní činnosti v závislosti na bodech a), b), c) bez ohledu na to, zda je tato činnost vykonávána u plátce příjmu či nikoliv.

Příjmy, které nejsou předmětem daně:

- a) náhrady za cestovní výdaje spojené s výkonem závislé činnosti,
- b) peněžní náhrada za ochranný pracovní oděv, obuv a jiné pracovní prostředky,
- c) zálohy či jiné částky hrazené zaměstnavatelem zaměstnanci za výdaje, které byly vynaloženy jménem zaměstnavatele,
- d) peněžní odškodnění za opotřebované nářadí a jiné předměty, které jsou užívány k výkonu práce.

Příjmy, které jsou od daně osvobozeny:

- a) možnost odborného rozvoje či rekvalifikace zaměstnanců související s vykonávanou činností pro zaměstnavatele,
- b) hodnota stravování na pracovišti od zaměstnavatele,
- c) nepeněžní plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb od zaměstnavatele (kulturní a sportovní akce, příspěvek na rekreaci),
- d) poskytování bezúročných půjček od zaměstnavatele,
- e) další.

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7)

Příjmy z podnikání:

- a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjmy ze živnosti,

- c) příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů,
- d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti:

- a) příjmy plynoucí z duševního vlastnictví a autorských práv,
- b) příjmy plynoucí z nezávislého povolání (architekti, sportovci),
- c) příjmy z pronájmu majetku, který je součástí obchodního majetku,
- d) další.

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8), většina těchto příjmů představuje samostatný základ daně a je zdaněna zvláštní sazbou daně podle § 36. Jedná se o tyto příjmy:

- a) podíly na zisku plynoucí z majetkových cenných papírů a podílů u obchodních společností, podíly na zisku z členství v družstvu, úroky a výnosy plynoucí z držení cenných papírů,
- b) podíly na zisku tichého společníka,
- c) úroky plynoucí z peněžních prostředků na vkladovém účtu, úroky z vkladů na vkladních knížkách, jiné úroky a výhry,
- d) výnosy z vkladových listů,
- e) dávky penzijního připojištění,
- f) příjmy plynoucí ze soukromého životního pojištění a jiné příjmy plynoucí z pojištění,
- g) další.

Příjmy, které tvoří dílčí základ daně:

- a) úroky plynoucí z poskytnutých úvěrů a půjček,
- b) úroky plynoucí z vkladů na běžných účtech určených k podnikání.

Mezi další příjmy, které tvoří samostatný základ daně a jsou daněny 15% srážkovou daní, patří příjmy od dalšího zaměstnavatele do 5 000 Kč za měsíc (§ 6), příspěvky do novin,

časopisů, televize či rozhlasu do 7 000 Kč za měsíc (§ 7) a ceny z veřejných a sportovních soutěží (§ 10). Tyto příjmy jsou zdaněny srážkou u zdroje (plátce daně) a poplatník je obdrží již zdaněné, příkladem mohou být úroky z běžného účtu vyplacené bankou.

Příjmy z pronájmu (§ 9), týkají se majetku, který není součástí obchodního majetku ve smyslu daně z příjmu fyzických osob:

- a) příjmy plynoucí z pronájmu nemovitostí a bytů, popřípadě jejich obytných částí,
- b) příjmy plynoucí z pronájmu movitých věcí.

Ostatní příjmy (§ 10):

- a) příjmy plynoucí z příležitostných činností a pronájmu movitých věcí,
- b) příjmy plynoucí z převodu nemovitosti, bytu či nebytového prostoru,
- c) další.

Příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmu fyzických osob (§ 3), jedná se o příjmy, které nepodléhají dani z příjmu fyzických osob, neboli jsou vyňaty z předmětu daně. Důvodem, může být fakt, že je tento předmět zdanění, již zdaněn jinou daní například daní dědickou či darovací. Jedná se o:

- a) příjmy získané zděděním či darováním (výjimkou jsou dary přijaté v souvislosti s výkonem činnosti podle § 6 či § 7),
- b) úvěry a půjčky,
- c) příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů,
- d) příjmy au-pair,
- e) další.

Osvobození od daně z příjmu fyzických osob (§ 4)

Jedná se o část předmětu daně, ze které se daň nevybírání, a tudíž je daňový subjekt není povinen, avšak ani oprávněn zahrnout do základu daně. Některé příjmy musí splňovat určité podmínky, aby mohly být osvobozeny od daně, některé jsou však osvobozeny ve všech případech. Existují zde limity, při jejichž překročení dochází k zdanění. Výčet nejdůležitějších příjmů osvobozených od daně z příjmu fyzických osob:

- a) příjmy z prodeje nemovitostí, pokud byl splněn tzv. časový test neboli doba mezi nabytím dané nemovitosti a jejím prodejem. Časový test činí dva roky u bytových prostor a pět let u nebytových prostor,
- b) příjmy z prodeje movitých věcí, které nejsou již pět let součástí obchodního majetku a u nichž přesahuje doba mezi nabytím a prodejem jeden rok,
- c) příjmy z prodeje cenných papírů, u nichž přesahuje doba mezi nabytím a prodejem 6 měsíců,
- d) příjmy plynoucí z náhrady škody a pojistná plnění,
- e) příjem plynoucí ve formě dávek a služeb z nemocenského pojištění, důchodového pojištění a státní sociální podpory,
- f) další.

Struktura základu daně (§ 5)

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

+ pojistné na sociální zabezpečení (25%) a veřejné zdravotní pojištění (9 %) hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance

= **Dílčí daňový základ příjmů ze závislé činnosti** (zaokrouhlený na celá sta Kč nahoru)

Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti

- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů

= **Dílčí daňový základ příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti**

Příjmy z kapitálového majetku

- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů

= **Dílčí daňový základ příjmů z kapitálového majetku**

Příjmy z pronájmu

- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů

= **Dílčí daňový základ příjmů z pronájmu**

Ostatní příjmy

- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů

= **Dílčí daňový základ ostatní příjmy**

Příjmy z jednotlivých dílčích činností jsou sníženy o výdaje, které byly vynaloženy na dosažení těchto příjmů. Přičemž výdaje na dosažení zdanitelných příjmů mohou být uplatněny dvojitým způsobem a poplatník si volí tu variantu, která je výhodnější. Může se jednat o skutečné výdaje, které jsou zjistitelné na základě uschovaných dokladů při tvorbě účetnictví či daňové evidence. Nebo se může jednat o výdaje stanovené procentem z dosažených příjmů.

Paušální výdaj jako procento z příjmů:

- 80 % u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a u příjmů z řemeslných živností,
- 60 % u příjmů z živností, výjimkou jsou živnosti řemeslné,
- 40 % u příjmů z jiného podnikání, většina příjmů z jiné samostatně výdělečné činnosti,
- 30 % u příjmů z pronájmu obchodního majetku.

Pokud výdaje, ať už skutečné či paušální přesáhnou hodnotu příjmů, hovoří se o ztrátě. Ztráta však může vzniknout jen u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti a u příjmů z pronájmu, u ostatních příjmů je ztráta zakázána. Hodnotu ztráty nebo její část lze uplatnit a odečíst od základu daně v pěti zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po zdaňovacím období, za které se ztráta vyměřuje. Ztráta je mezi jednotlivými dílčími příjmy vzájemně započitatelná. Nikdy však touto ztrátou nemůžeme snížit základ daně ze závislé činnosti.

Úprava základu daně

Součet jednotlivých dílčích základů je snížen o odpočty neboli nezdanitelné části základu daně podle § 15 a o položky odčitatelné od základu daně podle § 34.

Nezdanitelná část základu daně

Nezdanitelné části základu snižují základ daně a tím i celkovou daňovou povinnost. Nezdanitelné části základu daně upravuje zákon o dani z příjmu v § 15.

- a) Dary poskytnuté obcím, krajům, organizačním složkám státu a právnickým osobám se sídlem na území České republiky, a to k veřejně prospěšným účelům. Úhrnná hodnota darů musí činit minimálně 1 000 Kč nebo 2 % ze základu daně za zdaňovací období. Maximálně však lze odečíst 10 % základu daně.
- b) Od základu daně dále lze odečíst úroky z úvěru ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru zaplacené ve zdaňovacím období. Podmínkou zde však je vázanost daného úvěru, který musí být použit na financování bytových potřeb a také maximální úhrnná částka úroků, která nesmí překročit hodnotu 300 000 Kč.
- c) Dále lze od základu daně odečíst úhrn příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem snížený o 6 000 Kč. Příspěvky lze odečíst v maximálním celkovém úhrnu 12 000 Kč.
- d) Od základu daně také lze odečíst poplatníkem zaplacené soukromé životní pojištění, kde maximální výše za zdaňovací období činí taktéž 12 000 Kč.
- e) Dále existuje možnost odečíst členské příspěvky člena odborové organizace zaplacené ve zdaňovacím období. Lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů za zdaňovací období, maximálně však do výše 3 000 Kč.

Odčitatelné položky (§ 34)

- a) Daňová ztráta, která může být uplatněna nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících po období, za které se ztráta vyměřuje, jak již bylo výše zmíněno.

- b) Výdaje na výzkum a vývoj, a to až v hodnotě 100 %. Aby mohly být výdaje na výzkum a vývoj odečteny od základu daně musí se jednat o daňově uznatelné náklady a nesmí být na tyto náklady využita dotace ze strany státu.

Sazba daně (§ 16)

Základ daně snížený o nezdanitelnou část základu daně a od odčitatelné položky zaokrouhlený na celá sta Kč dolů. Z tohoto upraveného základu daně lze vypočítat daň z příjmu fyzických osob. Sazba činí 15 %.

Slevy na dani (§ 35)

Vypočtenou daň lze dále upravit o slevy na dani. Po uplatnění těchto daňových slev získáváme konečnou daňovou povinnost.

3.3 Daň z příjmu právnických osob

Poplatníci daně z příjmu právnických osob (§ 17) jsou:

- a) poplatníky nejsou fyzické osoby a organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu,
- b) poplatníkům, kteří mají sídlo či místo výkonu činnosti na území České republiky, vzniká daňová povinnost z příjmů plynoucích z České republiky, ale i ze zahraničí,
- c) poplatníkům, kteří nemají sídlo na území České republiky, vzniká daňová povinnost jen z příjmů z České republiky.

Základ daně z příjmu právnických osob

Při zjišťování základu daně právnických osob se vychází z výsledku hospodaření před zdaněním, který následně prochází řadou úprav.

Účetní výsledek hospodaření

- výnosy, které nevstupují do základu daně (jsou vyňaté či osvobozené)
- příjmy zahrnované do samostatného základu daně a zdaňované zvláštní sazbou
- + náklady, které nejsou daňově uznatelné
- + - rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy
- = **ZÁKLAD DANĚ**
- položky odčitatelné od základu daně podle § 34
- = **mezisoučet**
- dary na veřejně prospěšné účely podle § 20 (minimální hodnota daru činí 2 000 Kč a v úhrnu lze odečíst maximálně 5 % ze základu daně sníženého podle § 34)
- = **základ daně snížený o odčitatelné položky** (zaokrouhlený na tisíce korun dolů)
- 19 % podle § 21
- = **DANĚ**

Takto vypočtenou daň lze dále snížit o slevy na dani podle § 35.

Příjmy vyňaté ze základu daně (§ 18)

Výnosy, které jsou z hlediska účetnictví součástí výsledku hospodaření, ale z hlediska daní nejsou předmětem daně a musí být od výsledku hospodaření odečteny. Jedná se například o příjmy získané dědictvím či darováním.

Příjmy od daně osvobozené (§ 19)

Příkladem mohou být příjmy získané z dividend a jiných podílů na zisku vyplacené dceřinou společností nebo příjmy z úroků z přeplatků na dani.

Daňová uznatelnost a neuznatelnost výdajů (nákladů)

Zákon o daních z příjmů rozděluje výdaje (náklady), o které je upraven výsledek hospodaření na daňově uznatelné (§ 24) a daňově neuznatelné (§ 25).

Výdaje (náklady) jsou daňově uznatelné tehdy, jestliže jsou splněny následující podmínky:

- daňový výdaj (náklad) byl vynaložen na dosažení, zajištění a udržení příjmů, které jsou předmětem daně,

- daňový výdaj (náklad) souvisí se zdanitelnými příjmy věcně i časově,
- poplatník musí být schopen vynaložení každého výdaje (nákladu) prokázat (archivace dokladů),
- daňový výdaj (náklad) není vymezen v § 25 jako daňově neuznatelný výdaj.

Výčet některých daňově uznatelných výdajů:

- zůstatková cena prodaného nebo zlikvidovaného hmotného majetku,
- zůstatková cena hmotného majetku, který byl vyřazen v důsledku škody, a to jen do výše náhrad. Výjimku tvoří škody vzniklé v důsledku živelných pohrom či škody způsobené neznámým pachatelem, v těchto případech je škoda daňově uznatelná v celém rozsahu,
- pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem,
- daň z převodu nemovitosti, daň z nemovitosti a daň silniční,
- rezervy a opravné položky podle zákona o rezervách.

Některé náklady mohou být, jak z pohledu účetnictví, tak i z pohledu daní uznatelné, snižují výsledek hospodaření a tím i základ daně. Některé náklady, však mohou být z pohledu daní neuznatelné a musí být znovu přičteny k výsledku hospodaření. Výčet některých daňově neuznatelných výdajů:

- výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku,
- zůstatková cena hmotného a nehmotného majetku vyřazeného v důsledku darování,
- technické zhodnocení,
- manka a škody, které přesahují hodnotu přijaté náhrady,
- penále a pokuty z prodlení (výjimkou jsou smluvní pokuty),
- daň dědická, daň darovací a daň z příjmu právnických a fyzických osob,
- výdaje na reprezentaci,
- výdaje na osobní potřebu.

Daňové a účetní odpisy

Účetní jednotka sama rozhoduje, jakým způsobem bude odepisovat dlouhodobý majetek. Volit může mezi účetními a daňovými odpisy. Účetní odpisy by měly zobrazovat skutečné opotřebení dlouhodobého majetku. Rozlišujeme odpisy časové podle doby používání daného majetku a odpisy výkonové. Při tvorbě účetních odpisů se účetní jednotka řídí vnitropodnikovou směrnicí.

Při stanovení výše daňových odpisů se účetní jedna řídí zákonem o daních z příjmů, který stanoví nejvyšší možnou hodnotu odpisů, kterou lze uplatnit jako daňově uznatelný náklad. Jelikož se o daňových odpisech neúčtuje, účetní jednotka je zohledňuje až při výpočtu základu daně z příjmu. V případě daňových odpisů je dlouhodobý majetek rozdělen do odpisových skupin podle doby používání. Existují zde také dva způsoby odpisování, a to rovnoměrné (lineární) či zrychlené (degresivní).

Při rovnoměrném odepisování se odpisy dostávají do nákladů rovnoměrně.

$$\text{roční odpis} = \frac{\text{pořizovací cena} \times \text{sazba stanovena v \%}}{100}$$

U zrychleného odepisování je každému majetku zařazenému v odpisové skupině přiřazen koeficient podle tabulky.

$$\text{odpis v prvním roce} = \frac{\text{pořizovací cena}}{\text{koeficient pro první rok odepisování}}$$

$$\text{odpis v druhém roce} = \frac{2 \times \text{zůstatková cena}}{\text{koef. pro další roky odepisování} - \text{počet let, po které bylo již odepisováno}}$$

Pokud jsou účetní odpisy vyšší než daňové, daňově uznatelná část účetních odpisů je jen do výše daňových odpisů. Rozdíl mezi úhrnem účetních a daňových odpisů je přičten k výsledku hospodaření a dochází tak k zvýšení základu pro výpočet daně z příjmu. V opačné situaci, kdy jsou daňové odpisy vyšší jak účetní, je rozdíl od výsledku hospodaření odečten. V třetím případě se mohou účetní odpisy shodovat s odpisy daňovými, v takové situaci se výsledek hospodaření nemění.

3.4 Majetkové daně

Majetkové daně jsou považovány za nejstarší daně a stejně jako daň z příjmu se řadí mezi daně přímé. Jejich význam však v současnosti klesá a jejich podíl na příjmech plynoucích do státního rozpočtu ani zdaleka nepředčí příjmy plynoucí z důchodových daní. Povinnost platit majetkové daně vyplývá z vlastnického či užívatelského práva k danému majetku.

Daň z nemovitosti

Daň z nemovitosti upravuje zákon ČNR č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti. Daň je rozdělena na dvě dílčí daně, a to daň z pozemků a daň ze staveb

Daň z pozemků

Předmětem daně jsou pozemky, které jsou vedené v katastru nemovitostí a které se nachází na území České republiky.

Poplatníkem daně je vlastník pozemku, u pronajatých pozemků je poplatníkem nájemce (při splnění určitých podmínek), u pozemků ve vlastnictví České republiky je poplatníkem organizační složka státu. V případě spoluvlastnictví odpovídá výše podílu na celkové dani z pozemku velikosti spoluvlastnického podílu uvedeného v katastru nemovitostí.

Základ daně u zemědělské půdy určené k prvovýrobě:

- orná půda, chmelnice, vinice,
- zahrady, ovocné sady,

- trvalé travnaté porosty,

skutečná výměra pozemku v m² vynásobená průměrnou cenou půdy na 1 m² stanovenou ve vyhlášce,

- pozemky hospodářských lesů,
- vodní plochy s intenzivním chovem ryb,

skutečná výměra pozemku v m² vynásobená částkou 3,80 Kč nebo cena pozemku stanovena podle cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období.

Základ daně u nezemědělské půdy:

- zastavěné plochy a nádvoří,
- stavební pozemky,
- ostatní plochy,

skutečná výměra pozemku v m² zjištěná k 1. lednu zdaňovacího období.

Daň ze staveb

Předmětem daně jsou stavby na území České republiky, které jsou zkolaudované či způsobilé k užívání podle oznámení stavebnímu úřadu. Dále byty a nebytové prostory evidované v katastru nemovitostí.

Poplatníkem daně je vlastník stavby, bytu či nebytového prostoru, je-li majetek ve vlastnictví státu poplatníkem daně je organizační složka státu.

Základem daně u staveb je skutečná výměra půdorysu nadzemní části stavby v m² zjištěná 1. lednu zdaňovacího období. U bytů a nebytových prostor je základem daně tzv. upravená podlahová plocha neboli skutečná výměra podlahové plochy v m² vynásobená koeficientem 1,2.

Zdaňovací období pro obě výše uvedené daně představuje kalendářní rok. Daň z nemovitosti se stanovuje podle stavu k 1. lednu roku, za který je daň vyměřována. Poplatník je povinen podat daňové přiznání do 31. ledna zdaňovacího období.

Daň dědická

Předmětem daně je bezúplatné nabytí majetku na základě dědictví, a to buď ze závěti či ze zákona. Předmětem daně mohou být nemovité i movité věci, cenné papíry, peněžní prostředky, pohledávky a jiná majetková práva.

Poplatníkem daně je dědic, který nabyl majetku na základě rozhodnutí příslušného orgánu. Po smrti zůstavitele je zahájeno řízení o dědictví, které probíhá před soudem. Mezi účastníky řízení jsou potenciální dědici, které lze rozdělit do tří skupin poplatníků daně, a to podle příbuzenského vztahu k zůstaviteli.

- a) Do I. skupiny patří manželé a příbuzní v řadě přímé jako jsou děti, vnoučata, rodiče, prarodiče.
- b) Do II. skupiny patří příbuzní v řadě pobočné, a to sourozenci, tety, strýcové, neteře, synovci. Dále pak manželé dětí nebo rodičů a osoby žijící jeden rok ve společné domácnosti se zůstavitelem.
- c) Do III. skupiny patří fyzické osoby bez příbuzenského vztahu k zůstaviteli a právnické osoby.

Přičemž je od daně dědické I. a II. skupina osvobozena. U III. skupiny jsou osvobozeny movité věci osobní potřeby, vklady na účtech, peněžní prostředky a cenné papíry, jestliže jejich úhrnná hodnota nepřevyšuje částku 20 000 Kč. V tomto případě je daň vybírána pouze z rozdílu, o který hodnota majetku převyšuje částku 20 000 Kč.

Základem daně je hodnota majetku, který byl oceněn pro potřeby dědického řízení snižená o dluhy zůstavitele, o náklady na pohřeb a o odměnu notáři, který byl pověřen soudem k výkonu dědického řízení.

Daň darovací

Předmětem daně je bezúplatný převod vlastnického práva k majetku na základě právního úkonu. Předmětem může být nemovitý či movitý majetek a jiný majetkový prospěch.

Poplatníkem daně je ve většině případů nabyvatel. V případě poskytnutí daru do ciziny je poplatníkem dárce. Také u daně darovacích jsou poplatníci rozděleni do tří skupin podle příbuzenského vztahu k dárci. Tyto skupiny se shodují se skupinami, které jsou uvedeny u daně dědické. Také rozsah osvobození je zde totožný, I. a II. skupina je od daně darovacích osvobozena a u III. skupiny se daň vybírá pouze z částky nad osvobozený limit, který činí stejné jako u daně dědické 20 000 Kč.

Základem daně je hodnota bezúplatně nabytého majetku snižena o dluhy, které se pojí s předmětem daně a o clo a daně spojené s dovozem daného majetku.

Daň z převodu nemovitosti

Předmětem daně je úplatný převod vlastnického práva k nemovitosti. U podílového spoluvlastnictví je předmětem daně převod vlastnictví k příslušnému podílu. Předmětem daně může být také vzájemná výměna nemovitosti, která je považována za jeden převod, přičemž daň je vybírána z té nemovitosti, jejíž cena zjištěná na základě ocenění je vyšší.

Poplatník se mění v závislosti na způsobu převodu dané nemovitosti. V případě úplatného převodu vlastnictví je poplatníkem převodce (dosavadní vlastník nemovitosti) a nabyvatel je zde ručitelem. Poplatníkem je nabyvatel, jestliže mu byla nemovitost přidělena na základě soudního rozhodnutí či exekučního řízení. Povinnost platit daň vzniká oběma stranám, v případě vzájemné výměny nemovitosti.

Základem daně je cena zjištěná odhadem znalce. Jestliže je však prodejní cena sjednaná oběma stranami vyšší než cena zjištěná, základem daně se stává cena sjednaná.

Všechny tyto tři výše uvedené daně upravuje zákon ČNR č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovacích a dani z převodu nemovitosti.

Daňové přiznání k dani dědické a darovacích je poplatník povinen podat do 30 dnů ode dne, kdy bylo ukončeno dědické řízení nebo ode dne uzavření smlouvy o darování či dne doručení smlouvy s doložkou o povolení vkladu majetku do katastru nemovitostí.

V případě daně z převodu nemovitosti je poplatník povinen podat přiznání do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byl majetek zapsán do katastru nemovitostí.

Daň silniční

Předmětem daně jsou motorová vozidla, která jsou registrovaná a provozovaná na území České republiky, a která jsou používána pro výkon podnikatelské činnosti. Předmětem daně jsou také automobily k přepravě nákladů s nejvyšší povolenou hmotností nad 3,5 tuny, aniž by byly součástí majetku podniku.

Poplatníkem je osoba zapsaná v technickém průkazu, užívající vozidlo registrované v České republice k podnikání. Poplatníkem je také zaměstnavatel, který vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhradu za použití osobního automobilu. V takovémto případě je daň vypočtena buď jako 1/12 roční sazby za každý měsíc, kdy byl automobil využit pro služební cestu, nebo 25 Kč za každý den, který zaměstnanec strávil na služební cestě.

Základem daně u osobních automobilů je objem motoru v cm^3 , u nákladních automobilů je to celková hmotnost v tunách a počet náprav.

Daň upravuje zákon ČNR č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Zdaňovacím obdobím u silniční daně je kalendářní rok. Daňové přiznání se podává nejpozději do 31. ledna následujícího roku.

3.5 Soudobá daňová reforma a očekávaný vývoj v letech 2013 až 2015

Vláda na svém jednání 23. května 2012 schválila úsporná opatření, jejichž cílem je udržet a postupně snižovat deficit státního rozpočtu. Deficit by v roce 2013 měl dosahovat 2,9 procenta HDP, v roce 2014 pak 1,9 procenta HDP a pro rok 2015 pak 0,9 procenta HDP. Opatření se týkají jak příjmové, tak i výdajové stránky státního rozpočtu. Avšak z velké části se změny dotýkají především daňových zákonů. Některá opatření vstoupila v účinnost již začátkem roku 2013. Další opatření mají jen dočasnou účinnost, jejich platnost by měla trvat od roku 2013 do roku 2015.

Hlavním bodem daňového balíčku se stala daň z přidané hodnoty. Z původních 14 % vzrostla snížená sazba na 15 %, tato sazba je uplatňována u některých skupin zboží a služeb uvedených v zákoně o dani z přidané hodnoty. Základní sazba vzrostla začátkem roku 2013 z původních 20 % na 21 %. Tyto sazby by měly platit po období následujících tří let. Skupiny zboží a služeb spadající pod jednotlivé sazby se nemění, výjimku tvoří dětské pleny a některé zdravotnické prostředky, které byly až doposud zařazeny do snížené sazby daně z přidané hodnoty.

Změna týkající se daně z příjmu fyzických osob bude platná od roku 2015 a dojde k zrušení způsobu výpočtu daně z příjmů pomocí tzv. superhrubé mzdy, která v České republice funguje od roku 2008 a která představuje základní hrubou mzdu navýšenou o zdravotní a sociální pojištění placené zaměstnavatelem, které dohromady činí 34 %. Dále by mělo dojít k zvýšení sazby daně ze současných 15 % na 19 %, alespoň takové jsou vládní vize. Daňovou povinnost bude možno vypočítat z nenavýšené hrubé mzdy, a tedy i přes zvýšenou daňovou sazbu bude hodnota odváděné daně nižší než v současnosti. Tomu však není jen tak, dalším krokem vlády je zvýšení sazby zdravotního pojištění hrazeného zaměstnancem, a to ze 4,5 % na 6,5 %. Výsledný efekt působení těchto dvou změn bude mít za následek snížení čistého měsíčního příjmu.

Další změna se týká osob, jejichž příjmy podle § 6 a § 7 ZDP ročně přesahují hodnotu 48násobku průměrné mzdy stanovenou podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení, jelikož z hodnoty přesahující tuto hranici budou odvádět tzv. solidární příspěvek v celkové výši 7 %. Toto opatření je platné od roku 2013 do konce roku 2015. Osob s vysokými příjmy se také dotkne opatření týkající se zrušení stropu pro platbu zdravotního pojištění, které je platné také od roku 2013. Tyto stropy pojistného na veřejné zdravotní pojištění se týkají zaměstnanců i osob samostatně výdělečně činných, které podnikají podle § 7 zákona o dani z příjmu. V roce 2012 byl vyměřovací základ neboli strop pro platbu zdravotního pojištění na 72násobku průměrné mzdy, tedy 1 809 864 Kč u osob samostatně výdělečně činných, u nichž rozhodné období pro odvody pojištění činí jeden rok a 150 822 Kč u zaměstnanců, u nichž se odvody provádějí měsíčně. Nad tuto hranici se pojistné na zdravotní pojištění v loňském roce dále neodvádělo. To však s rokem 2013 končí a po dobu následujících tří let bude každá osoba s nadprůměrnými příjmy hradit

pojistné z celkové hodnoty svých příjmů. Změna se dotkne také zaměstnavatelů, kteří odvádí za své zaměstnance zdravotní pojištění v celkové výši 9 % z hrubé mzdy. Od roku 2013 jim vzrostou mzdové náklady, jelikož nebudou hradit pojistné z maximálního vyměřovacího základu, ale ze skutečné výše hrubých příjmů svých zaměstnanců. Strop pro platbu sociální pojištění zůstává stejný, a to na 48násobku průměrné mzdy.

Další dopad na osoby samostatně výdělečně činné mají od roku 2013 výdaje stanovené procentem ze svých příjmů neboli paušální výdaje. Při jejich využití nebudou podnikatelé moci uplatnit slevu na vyživované dítě a na manželku či manžela. Slevy bude moci uplatnit jen poplatník, který pobírá více příjmů z různých činností, u nichž využívá paušálních výdajů, pokud jeho základ daně bude nižší než 50 % základu daně při využití skutečných výdajů. Také tyto slevy může uplatnit poplatník, který vykonává činnosti, u nichž lze podle zákona o dani z příjmu uplatnit paušální výdaj ve výši 40 % a 30 %, a to za předpokladu, že hodnota jeho ročních příjmů nepřesáhne částku 2 000 000 Kč.

Další razantní změna, která vstoupila v platnosti 1. 1. 2013, představuje růst srážkové daně z 15 % na 35 % u daňových nerezidentů, jimž plyne příjem ze zdrojů na území České republiky. Srážková daň se týká zejména příjmů z kapitálového majetku. Daň se zvyšuje vůči poplatníkům, kteří nejsou daňovými rezidenty Evropské unie či Evropského hospodářského prostoru a nejsou ani rezidenty třetích zemí, se kterými Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o zamezení dvojího zdanění. Tato změna by podle vlády měla řešit problematiku týkající se příjmů plynoucích do tzv. daňových rájů. Ale také by mohla mít neblahý vliv na mezinárodní obchod se zeměmi, se kterými nemá Česká republika uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění.

Daňový balíček se dotkne také majetkových daní, a to daně z převodu nemovitosti, která ještě v roce 2012 činila 3 % a od 1. 1. 2013 vzrostla o jeden procentní bod, tedy na 4 %. Další změny týkající se této daně by měly vstoupit v platnost počátkem roku 2014 a mělo by se jednat o přesun povinnosti platit daň z prodávajícího na kupujícího.

Daňový balíček má významný dopad také na pracující osoby, které pobírají starobní důchod. V letech 2013 až 2015 bude platit nařízení o zrušení základní slevy na dani

z příjmu fyzických osob. Pracujícím důchodcům tak zaniká nárok uplatnit daňovou slevu ve výši 24 840 Kč za rok. Další úsporné opatření, které se dotkne osob v důchodovém věku, je zpomalení růstu penzí. Výše důchodu se pro rok 2013 bude lišit minimálně od výše důchodu v roce 2012, a to z důvodu nízké valorizace důchodů. Až dosud se počátkem roku důchody zvyšovaly ve stejném poměru, v jaké se zvyšovala míra inflace a o třetinu růstu reálných mezd. Od roku 2013 po dobu následujících tří let bude docházet k růstu důchodu pouze o třetinu růstu inflace a třetinu růstu reálných mezd. V původním návrhu se mluvilo o úplném „zmrazení“ růstu důchodů.

Dojde také k omezení v oblasti odpočtů od základu daně. Až dosud si poplatník mohl od základu daně odečíst hodnotu úroků na bytové potřeby, a to v hodnotě až 300 000 Kč za zdaňovací období. Nově bude možné odečíst úroky v maximální hodnotě 80 000 Kč za zdaňovací období.

Posledním důležitým bodem je omezení vratky spotřební daně z tzv. zelené nafty, a to z hodnoty 60 % na 40 %. Od roku 2014 by mělo dojít k úplnému zrušení. Zemědělci tak ztratí nárok na vrácení části spotřební daně z minerálních olejů, které jsou určeny pro spotřebu v zemědělské prvovýrobě.

3.6 Rizika plynoucí z daňové reformy

Zvyšování, ať už přímých či nepřímých daní má negativní vliv na českou ekonomiku. Lidé jsou demotivováni k pracovním výkonům s růstem daně z příjmu. Naproti tomu současný růst DPH, tedy přesun od zdanění práce k zdanění zboží a služeb, vede jen k dalšímu snižování spotřeby domácností a tím k celkovému zpomalení ekonomiky.

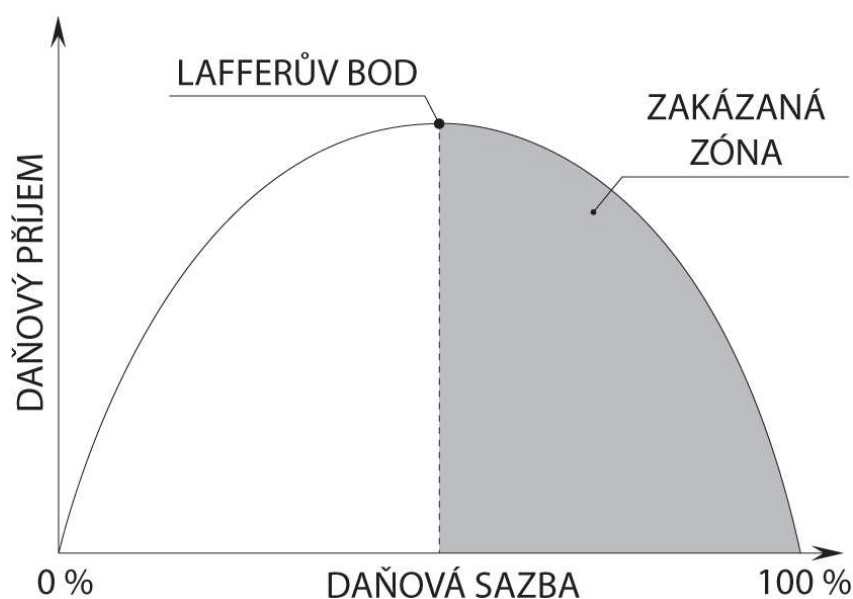
Lafferova křivka

S růstem daňového zatížení nedochází k proporcionalnímu růstu výnosů do státní pokladny. Daňové výnosy s růstem daňové sazby do určitého bodu rostou, i když stále pomalejším tempem a od téhož bodu začínají klesat. K tomuto jevu dochází z důvodu růstu míry zdanění, která vede k celkovému oslabení ekonomiky, zvyšování daňových úniků

a odlivu kapitálu do zahraničí. Následkem je snížení základny pro odvod daní a tím i snížení výnosů plynoucích do veřejného rozpočtu. Tento optimální bod, do kterého daňové výnosy rostou a následně klesají, se nazývá tzv. Lafferův bod, v němž stát maximalizuje daňový výnos.

Lafferova křivka ukazuje, že sazba daně ve velikosti 100 % neznamená maximální daňový výnos do státního rozpočtu. Ale naopak značí nulový výnos, jelikož lidé jsou demotivováni vysokým daňovým zatížením a tudíž jsou odrazováni od výkonu jakékoli výdělečné činnosti. Na Lafferově křivce lze nalézt dvě různé daňové sazby, jednu nižší a druhou vyšší, které povedou ke stejnému daňovému výnosu. Cílem je dosáhnout takového bodu, který přinese maximální daňový výnos. Ve skutečnosti je hlavním cílem každé ekonomiky maximalizace agregátní poptávky. V obou případech je však důležité, aby se daňové zatížení pohybovalo v rostoucí části Lafferovy křivky.

Obrázek 2: Lafferova křivka

Zdroj: Vlastní zpracování.

Příliš vysoké daňové zatížení může vést ke snaze minimalizovat svoji daňovou povinnost. Existují tři způsoby, kterými lze minimalizovat daňovou povinnost:

- **Daňová úspora** – jedná se o různá osvobození od daně, daňové slevy či volbu mezi formou odpisů, která jsou obsažena v daňových zákonech a jsou daňovým subjektům nabízena. Jde o legální způsob, jak snížit daňovou povinnost.
- **Vyhnutí se dani** – v tomto případě daňový subjekt vyhledává mezery v daňových zákonech a využívá jich. Nejedná se o nelegální čin, ale pokud tak subjekt činí úmyslně, nachází se na hranici morálky.
- **Daňový únik** – jedná se o minimalizaci daňové povinnosti porušením zákona. Aby se dal daňový únik považovat za trestný čin, musí dojít k úmyslnému porušení právních předpisů a vzniklá škoda musí dosáhnout určité hranice. Každý daňový únik nelze pokládat za protiprávní jednání, většina daňových úniků vyplývá z neznalosti a z nedostatečné orientace subjektů v daňových zákonech. V takovýchto případech bývá daňový únik řešen určitou formou pokuty či penále (Široký, 2008).

Nejčastější daňové úniky mají podobu krácení výnosů, kdy podnikatelé nevidují veškeré své příjmy, dále nadhodnocování nákladů, tím že do účetnictví zahrnují náklady fiktivního charakteru a také chybné uplatňování daňových slev a jiných daňových výhod (vynětí, osvobození). Další formou daňových úniků je vyhýbání se či krácení pojistného na sociální a zdravotní pojištění a také podvody týkající se proclení zboží.

Daňové subjekty využívají k minimalizaci daní tzv. daňové ráje, a to zejména z důvodu, že daňové ráje udávají prostor pro vznik a rozvoj tzv. šedé ekonomiky. Nejčastější formy šedé ekonomiky jsou práce na černo, při níž nedochází k zdanění příjmů, zneužívání systému sociálního zabezpečení a zejména tzv. praní špinavých peněz.

Daňové ráje

Daňové ráje jsou státy, na jejichž území příjmy podléhají velmi nízkému či dokonce nulovému daňovému zatížení. Tyto země se stávají atraktivní pro fyzické a právnické osoby se sídlem v jiném státě, jelikož tyto země vytvářejí ideální podmínky, které vybízejí

k daňovým unikům. Daňové výhody se týkají především daní z příjmů, ale některé daňové ráje poskytují výhody také v oblasti daní z přidané hodnoty, spotřebních daní a zejména v oblasti cel.

V daňových rájích jsou zakládány tzv. offshore společnosti, které zde mají sídlo, ale skutečnou podnikatelskou aktivitu vykonávají v jiné zemi. Založení offshore společnosti v daňovém ráji přináší řadu výhod, hlavní z nich je již výše zmíněná daňová úspora. Neméně důležitá je však i ve většině zemí nulová účetní administrativa či požadavky na vydávání účetních zpráv a jiných finančních výkazů. Velkou výhodou představuje také absolutní anonymita vlastníka dané společnosti. Tato snaha daňových rájů utajit a nezveřejňovat informace o společnosti napomáhá k legalizaci výnosů z trestné činnosti neboli k tzv. praní špinavých peněz. Daňové ráje jsou tedy nejen hlavním důvodem k daňovým unikům, ale také výrazně podporují rozvoj kriminality.

Významná organizace zapojená v boji proti praní špinavých peněz je Financial Action Task Force (FATF). Další organizace bojující proti daňovým rájům je OECD, jejíž členové přijaly mezinárodní standardy týkající se vzájemné spolupráce z hlediska výměny informací pro daňové účely a snahy o omezení anonymity firem v zahraničí. Hlavním cílem OECD je zajistit vzájemnou výměnu informací mezi jednotlivými členskými státy potřebnou ke správnému určení a výběru daní. Důležité jsou zejména informace od bankovních a finančních institucí a také informace týkající se vlastnických práv. Na základě rozsahu spolupráce a typu poskytovaných informací rozlišuje OECD tři skupiny zemí. První skupinou je tzv. bílá listina, jejíž členové zcela splňují požadavky na mezinárodní spolupráci. Druhou skupinu představují státy na tzv. šedé listině, které přijaly dané požadavky, ale ne zcela je dodržují. Poslední skupinou je tzv. černá listina, jejíž členové dané požadavky na spolupráci nepřijali a nadále je odmítají. Pro zařazení na bílou listinu musí být splněna podmínka stanovující jednotlivým zemím povinnost uzavřít 12 bilaterálních smluv o vzájemné mezinárodní spolupráci. Součástí těchto bilaterálních smluv jsou také smlouvy o zamezení dvojího zdanění, jimiž se OECD snaží také bojovat proti daňovým rájům. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění usilují o vyloučení dvojího zdanění respektive nezdanění příjmů a majetku a bojují proti daňovým unikům. Tyto smlouvy hledají spravedlivý způsob, kterým lze rozdělit příjmy mezi zemi, kde má daňový

subjekt své sídlo a mezi zemi, ze které příjmy plynou. V současnosti se uplatňují dvě vzorové smlouvy (Láchová, 2007):

- Model OECD – smlouvy mezi sebou uzavírají vyspělé země. Příjem je ponechán a zdaněn v té zemi, v níž je poplatník rezidentem.
- Model OSN – smlouvy mezi sebou uzavírají rozvojové země. Právo zdanit příjem získává ta země, z jejíž zdrojů příjmy plynou.

Metody zamezení dvojího zdanění jsou následující:

- Metoda zápočtu:
  - metoda úplného zápočtu – daňovou povinnost lze snížit o daň zaplacenou v zahraničí,
  - metoda prostého zápočtu – daňovou povinnost lze snížit o daň zaplacenou v zahraničí, nejvýše však o částku daně stanovenou zákonem a připadající na příjmy ze zdrojů v zahraničí.
- Metoda vynětí:
  - metoda úplného vynětí – ze základu daně jsou příjmy ze zahraničí vyjímány,
  - metoda vynětí s výhradou progrese – ze základu daně jsou příjmy ze zahraničí vyjímány, ale stávají se předmětem daňového přiznání. Sazba daně je však zjištěna ze základu nesníženého o příjmy ze zahraničí a tudíž je u příjmů dosažených v České republice použita vyšší sazba daně.

Veškerá omezení nemění nic na tom, že daňové ráje představují obrovské překážky v oblasti ekonomického rozvoje. Z České republiky každoročně plynou miliardy korun do daňových rájů, tyto částky nepodléhají dani, a tedy ani netvoří příjmy veřejného rozpočtu. Uniky na daních se podle odhadů pohybují mezi 30 až 50 miliardami korun ročně. A tato částka se neustále zvyšuje, jelikož o přesun sídla do daňových rájů je stále větší zájem, v roce 2012 počet firem se sídlem v daňovém ráji přesáhl hodnotu 12 500 a jejich počet stále roste.

Velký problém představují také ztráty plynoucí z nepřímých daní, a to zejména z daní spotřebních, které zatěžují vybrané výrobky, které určitým způsobem škodí lidem a prostředí, ve kterém žijí. Jedná se o daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a ostatních meziproductů a také o daň z tabákových výrobků. Hlavním problémem je výroba tzv. „pančovaného“ alkoholu, který se vyrábí z upraveného lihu, který nepodléhá spotřební dani, a který je na území České republiky prodáván bez příslušného kolku. Stejný problém se týká nelegální výroby či dovozu tabákových výrobků. K daňovým únikům dochází také u DPH, kdy je zboží nesprávně zařazeno do daňové sazby či krácení DPH při obchodování se zahraničím.

Na závěr ještě krátký výčet nejznámějších daňových rájů, které se stávají stále více atraktivní pro české firmy. Mezi hlavní evropské daňové ráje, které přitahují české podnikatele, patří zejména Kypr, Lucembursko a Nizozemsko. Významnou roli hrají také země jako Bahamy, Belize, Britské Panenské ostrovy, Monako, Panama a také Spojené státy americké.

4. Dopad daňové reformy

Dopady jednotlivých daňových změn pocítí v podstatě každý poplatník, a to zejména z důvodu zvýšení sazeb DPH o jeden procentní bod. DPH se týká každého spotřebitele, jelikož je zahrnuta v cenách nakupovaného zboží a služeb. Vyšší sazby DPH vedly začátkem roku 2013 k růstu cen potravin a jiných komodit, což má za následek pokles spotřeby domácností. K celkovému útlumu domácí poptávky přispívá také poměrně nízký růst mezd a zvyšující se míra úspor domácností. Zlepšení by se mělo objevit až začátkem roku 2014, kdy předpovědi ukazují růst spotřeby domácností i zahraničních investic. Také inflace by měla v příštím roce klesnout ke dvěma procentům, tedy k inflačnímu cíli, který si stanovuje Česká národní banka.

4.1 Dopad na ekonomické subjekty

Daň z příjmu fyzických osob

V následujících několika výpočtech jsou obsaženy nejvýznamnější změny v daňovém zatížení od roku 2006 až do současnosti. Diplomová práce nejprve na souhrnném příkladu poukáže na to, jak se změnila daň v roce 2008 vůči roku 2006, kdy došlo nejspíše k nejvýznamnější změně v oblasti daňového zatížení od vzniku České republiky, a to k zrušení daňové progresse a zavedení rovné daně.

Příklad: Poplatník má příjmy ze závislé činnosti v hodnotě 200 000 Kč. Příjmy z podnikání v hodnotě 312 000 Kč, uplatňuje skutečné výdaje v hodnotě 146 000 Kč. Příjmy z pronájmu 96 000 Kč a výdaje z důvodu rekonstrukce bytu, který je pronajímán, přesahují hodnotu příjmů o 29 000 Kč, tj. výdaje činí 125 000 Kč. Poplatník uplatňuje základní slevu na poplatníka a na dvě děti. V roce 2006 poskytl dar na veřejně prospěšné účely v hodnotě 8 000 Kč, čerpal úvěr na rekonstrukci bytu a úroky činí 12 240 Kč, hodnota příspěvků na penzijní připojištění činí 9 000 Kč a na životní pojištění 12 000 Kč.

Tabulka 1: Výpočet daně z příjmu fyzických osob pro rok 2006

Příjmy ze závislé činnosti § 6	200 000 Kč	
Srážka sociálního zabezpečení (8 %)	16 000 Kč	
Srážka zdravotního pojištění (4,5 %)	9 000 Kč	sociální zabezpečení a zdravotní pojištění představuje jediný výdaj, o který lze snížit příjmy ze závislé činnosti
Dílčí základ daně § 6	175 000 Kč	
Příjmy z podnikání § 7	312 000 Kč	
Skutečné výdaje	146 000 Kč	
Dílčí základ daně § 7	166 000 Kč	
Příjmy z pronájmu § 9	96 000 Kč	
Skutečné výdaje	125 000 Kč	
Dílčí základ daně § 9	-29 000 Kč	ztrátu možno započíst vůči příjmům z podnikání
Základ daně ze všech příjmů (§ 6 - § 10)	312 000 Kč	
Odčitatelné položky		
Dar	8 000 Kč	min. 1 000 Kč či 2 % ze základu daně
Úroky na bytové potřeby	12 240 Kč	
Penzijní připojištění	3 000 Kč	9 000 Kč - 6 000 Kč (ZDP)
Životní pojištění	12 000 Kč	max. lze odečíst 12 000 Kč
Základ daně snížený o odčitatelné položky	276 760 Kč	
Zaokrouhlený základ daně	276 700 Kč	zaokrouhlujeme na 100 Kč dolů
Daň	47 587 Kč	3. pásmo = $(276700 - 218400) * 0,25 + 33012$
Slevy na dani		slevy platné pro rok 2006
Poplatník	7 200 Kč	
1. dítě	6 000 Kč	
2. dítě	6 000 Kč	
Daň po slevě	28 387 Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 2: Výpočet daně z příjmu fyzických osob pro rok 2008

Příjmy ze závislé činnosti § 6	200 000 Kč
SZ hrazené zaměstnavatelem (26 %)	52 000 Kč
ZP hrazené zaměstnavatelem (9 %)	18 000 Kč
Dílčí základ daně § 6	270 000 Kč
Příjmy z podnikání § 7	312 000 Kč
Skutečné výdaje	146 000 Kč
Dílčí základ daně § 7	166 000 Kč
Příjmy z pronájmu § 9	96 000 Kč
Skutečné výdaje	125 000 Kč
Dílčí základ daně § 9	-29 000 Kč
Základ daně ze všech příjmů (§ 6 - § 10)	407 000 Kč
Odčitatelné položky	
Dar	8 000 Kč
Úroky na bytové potřeby	12 240 Kč
Penzijní připojištění	3 000 Kč
Životní pojištění	12 000 Kč
Základ daně snížený o odčitatelné položky	371 760 Kč
Zaokrouhlený základ daně	371 700 Kč
Daň	55 755 Kč
Slevy na dani	
Poplatník	24 840 Kč
1. dítě	10 680 Kč
2. dítě	10 680 Kč
Daň po slevě	9 555 Kč

příjmy jsou navýšeny o sociální zabezpečení a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem za svého zaměstnance, a to o 35 %

zaokrouhlujeme na 100 Kč dolů

Rovná daň (15 %) = 371 700 Kč * 0,15

slevy platné pro rok 2008

Zdroj: Vlastní zpracování.

V roce 2006, kdy byla stále ještě zavedena progresivní daň, činí konečná daň po slevách 28 387 Kč. S rokem 2008 se způsob výpočtu daňového zatížení téměř od základu změnil, hrubá mzda již není snížena o zdravotní a sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem v celkové výši 12,5 %, ale naopak je navýšena o pojistné hrazené zaměstnavatelem

v celkové výši 35 %. Dochází tedy k rapidnímu nárůstu daňového základu, ze kterého je vypočtena konečná daň pro rok 2008, která je po odečtení slev i přesto viditelně nižší než v roce 2006. V roce 2008, kdy byla zavedena rovná daň ve výši 15 %, činí konečná daň po uplatnění daňových slev u poplatníka se stejnými příjmy 9 555 Kč. Tento rapidní rozdíl je v tomto případě způsoben zejména hodnotou daňových úlev, poněvadž daň před slevou je vyšší právě v roce 2008. S tímto rokem dochází však ke zvýšení částek, které lze uplatnit jako daňové úlevy, zejména sleva na poplatníka se zvýšila o více jak trojnásobek původní slevy platné v roce 2006 a sleva na dítě vzrostla o 4 680 Kč za rok.

V dalších letech již nedochází k tak rapidním skokům. V roce 2009 se snižuje pojistné na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance z 26 % na 25 %, tj. příjmy ze závislé činnosti jsou navýšeny o zdravotní a sociální pojištění v celkové hodnotě 34 %. Při výpočtu daně z příjmu pro rok 2010 musíme také zohlednit změnu týkající se slevy na dítě, která vzrostla na 11 604 Kč. Daň po slevách v roce 2010 bude činit 7 407 Kč. V roce 2012 dochází k dalšímu zvýšení slevy na dítě, a to na částku 13 404 Kč. V tomto případě činí daň po slevách 3 807 Kč.

Jelikož jsou tyto výše uvedené případy příliš zkreslené uplatněnými odpočty a slevami, pro lepší vypovídající schopnost znázorním jednotlivé hrubé příjmy snížené pouze o základní slevu na poplatníka.

Tabulka 3: Sazby daně z příjmu fyzických osob platné pro rok 2006

Základ daně			
od Kč	do Kč	daň	ze základu přesahujícího
0	121 200	12%	
121 200	218 400	14 544 + 19%	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 + 25%	218 400 Kč
331 200	více	61 212 + 32 %	331 200 Kč

Zdroj: Vančurová A., L. Láchová, Daňový systém ČR, 2006.

Pro rok 2006 platí sazby daně z příjmu uvedené v tabulce č. 3. Pro výpočet nejprve zjistíme, do jakého pásma příjmy spadají, následně vypočteme základ daně, od

vypočteného základu odečteme hodnotu nacházející se v pravé části tabulky, zjištěný rozdíl vynásobíme příslušnou sazbou a navýšíme o částku, která se s touto sazbou pojí.

Tabulka 4: Výpočty daně z příjmu fyzických osob v roce 2006

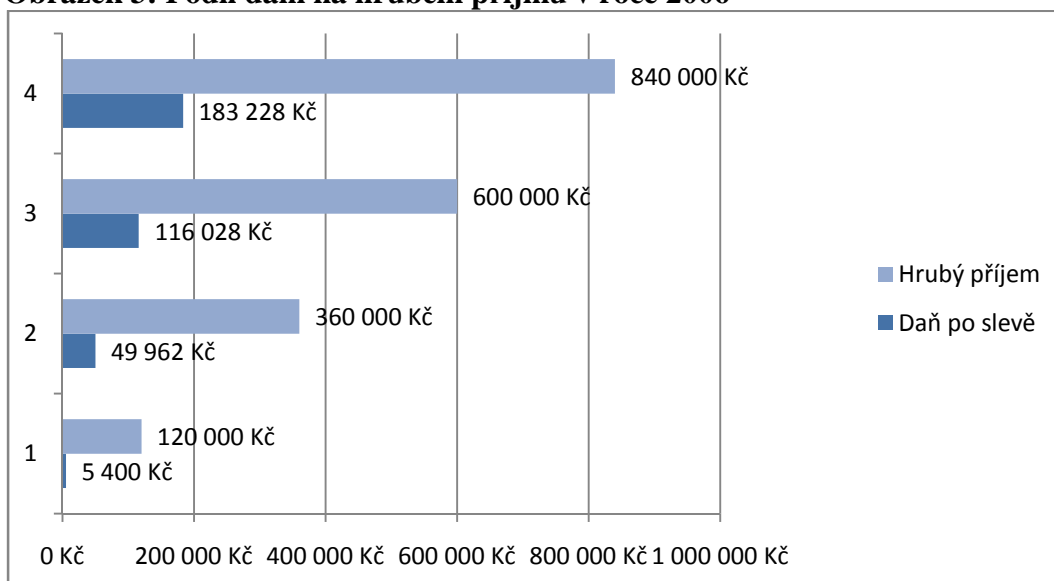
Hrubý příjem	Pojistné na SZ a ZP	Základ daně	Daň	Daň po slevě	Podíl daně na celkovém příjmu v %
120 000 Kč	15 000 Kč	105 000 Kč	12 600 Kč	5 400 Kč	4,50%
360 000 Kč	45 000 Kč	315 000 Kč	57 162 Kč	49 962 Kč	13,88%
600 000 Kč	75 000 Kč	525 000 Kč	123 228 Kč	116 028 Kč	19,34%
840 000 Kč	105 000 Kč	735 000 Kč	190 428 Kč	183 228 Kč	21,81%
1 440 000 Kč	180 000 Kč	1 260 000 Kč	358 428 Kč	351 228 Kč	24,39%

Zdroj: Vlastní zpracování.

V tabulce je uvedeno pět rozdílných příjmů a na jejich základě pak vypočtena příslušná daňová povinnost. Daň je snížena o základní slevu na poplatníka, která pro toto období činí 7 200 Kč. Hrubý roční příjem se zvyšuje vždy o částku 240 000 Kč, kromě poslední hodnoty 1 440 000 Kč, která je v tomto případě významná zejména pro rok 2008.

Jak lze vyvodit z tabulky, daň s růstem hrubého příjmu z počátku roste rostoucím tempem. Od částky 600 000 Kč a výše, kdy jsou příjmy zařazeny do stejného daňového pásma, roste daň ve stejné proporcii, a to o 67 200 Kč. Procentuální podíl daní na celkovém příjmu sice roste, ale jeho přírůstek je stále nižší.

Obrázek 3: Podíl daní na hrubém příjmu v roce 2006

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 5: Výpočty daně z příjmu fyzických osob v roce 2008

Hrubý příjem	Pojistné hrazené zaměstnavatelem	Základ daně	Daň	Daň po slevě	Podíl daně na celkovém příjmu v %
120 000 Kč	42 000 Kč	162 000 Kč	24 300 Kč	0 Kč	0,00%
360 000 Kč	126 000 Kč	486 000 Kč	72 900 Kč	48 060 Kč	13,35%
600 000 Kč	210 000 Kč	810 000 Kč	121 500 Kč	96 660 Kč	16,11%
840 000 Kč	294 000 Kč	1 134 000 Kč	170 100 Kč	145 260 Kč	17,29%
1 440 000 Kč	362 208 Kč	1 802 208 Kč	270 331 Kč	245 491 Kč	17,05%

Zdroj: Vlastní zpracování.

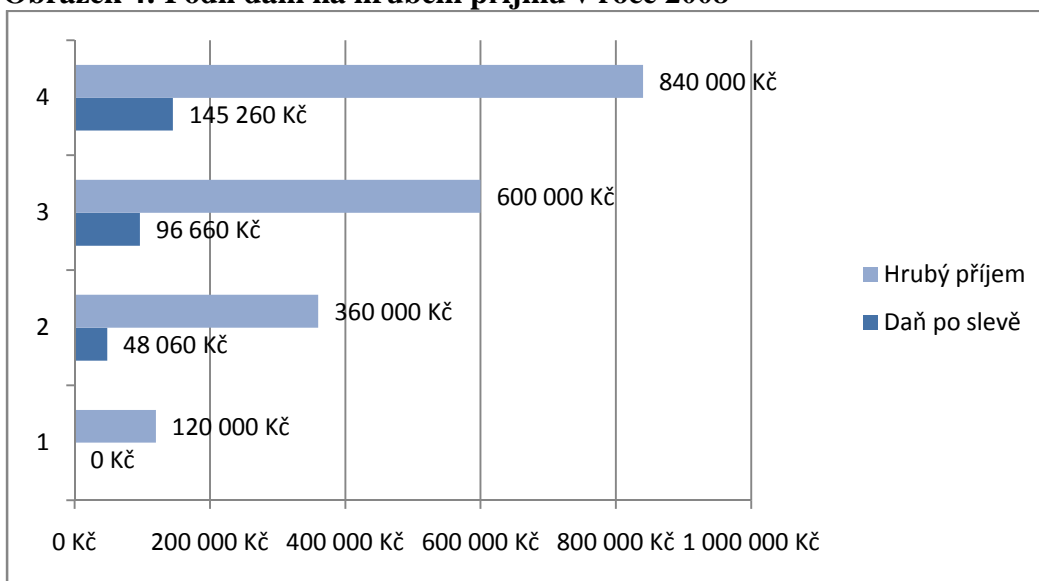
Pro rok 2008 jsou stanoveny stejné hrubé příjmy jako pro rok 2006. Daň se však oproti roku 2006 výrazně mění, a to zejména u vyšších hodnot. V případě, kdy hrubý příjem činí 120 000 Kč je daň nulová, jelikož základní sleva na poplatníka přesahuje hodnotu vypočtené daně před slevou, a to o 540 Kč. Poplatníkovi však nevzniká nárok na daňový bonus, ten by vznikl jen v případě, kdyby poplatník uplatňoval slevu na vyživované dítě.

Pro příjmy v hodnotě 360 000 Kč se daň v tomto roce oproti roku 2006 příliš nemění. U částky 600 000 Kč je však již změna ve výši daně zjevná a s každým dalším zvýšením hrubého příjmu jsou rozdíly v daních v rámci těchto dvou období ještě výraznější. Podíl daní na hrubém příjmu zde sice také roste, ale ještě pomalejším tempem než v tabulce č. 4,

kteřá zachycuje vývoj daňového zatížení pro rok 2006. To, že podíl daní na hrubém příjmu roste, se neslučuje s pojmem rovná daň, kdy každý odvádí stejné procento. Tato progresa je však ukončena zavedením stropu na sociální a zdravotní pojištění.

Proto zde důležitou roli hraje hodnota hrubého příjmu ve výši 1 440 000 Kč, při níž je překročena hranice pro odvody pojistného na sociální a zdravotní pojištění, která byla s počátkem roku 2008 zavedena. Pro tento rok činil tzv. maximální vyměřovací základ 48násobek průměrné mzdy, tedy 1 034 880 Kč za rok, tzn., že z částky přesahující tuto hranici se pojistné hrazené zaměstnancem i zaměstnavatelem za své zaměstnance neodvádí. Následkem toho je nižší daňová povinnost a nižší odvody na sociální a zdravotní pojištění pro osoby s vysokými příjmy přesahující částku 86 240 Kč měsíčně. Pokud by neexistoval tento maximální vyměřovací základ, daň po slevě by činila 266 760 Kč. Rozdíl, o který je státní rozpočet ochuzen představuje částka 21 269 Kč. Toto snížení lze možno pozorovat také na tom, že podíl daní na hrubém příjmu ve výši 1 440 000 Kč klesá oproti předchozímu příjmu.

Obrázek 4: Podíl daní na hrubém příjmu v roce 2008

Zdroj: Vlastní zpracování.

Solidární příspěvek

U této hodnoty 1 440 000 Kč ještě chvíli zůstaneme a znázorníme si na ní aktuální změnu v daňovém zatížení platnou pro roky 2013 až 2015, která se týká zavedení solidárního příspěvku ve výši 7 % z příjmu překračujícího 48násobek průměrné mzdy. Měsíční hrubý příjem činí 120 000 Kč, příjem navýšíme o sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem. Strop pro odvod sociálního pojištění pro rok 2012 představuje 48násobek průměrné mzdy, přičemž průměrná mzda byla 25 137 Kč. Roční maximální vyměřovací základ je 1 206 576 Kč, měsíční vyměřovací základ 100 548 Kč. Sociální pojištění hrazené jak zaměstnancem samotným (6,5 %), tak i zaměstnavatelem (26 %) se počítá nikoli z částky 120 000 Kč, ale z částky 100 548 Kč. Pro rok 2013 je průměrná mzda 25 884 Kč, roční maximální vyměřovací základ je 1 242 432 Kč a měsíční vyměřovací základ pak 103 536 Kč. V tomto případě je sociální pojištění vypočteno z částky 10 536 Kč.

S rokem 2013 dochází k zrušení stropu na zdravotní pojištění, který ještě v roce 2012 představuje 72násobek průměrné mzdy. V případě, že hrubý příjem poplatníka přesáhl hodnotu 1 809 864 Kč za rok či 150 822 Kč za měsíc, nemusel nad tuto hranici odvádět zdravotní pojištění. Tato výhoda se však nedotkne poplatníka v následujícím příkladu, jehož hrubý příjem činí pouze 120 000 Kč za měsíc.

Tabulka 6: Výpočet solidárního příspěvku pro rok 2013

	2012	2013
Hrubá mzda za měsíc	120 000 Kč	120 000 Kč
Sociální pojištění (25%) hrazené zaměstnavatelem	25 137 Kč	25 884 Kč
Zdravotní pojištění (9%) hrazené zaměstnavatelem	10 800 Kč	10 800 Kč
Základ daně (superhrubá mzda)	155 937 Kč	156 684 Kč
Základ daně (zaokrouhlený)	156 000 Kč	156 700 Kč
	× 0,15	× 0,15

Daň před slevou	23 400 Kč	23 505 Kč
Základní sleva na poplatníka	2 070 Kč	2 070 Kč
Daň po slevě	21 330 Kč	21 435 Kč
	+	+
Solidární příspěvek (7%)	0 Kč	1 152,48 Kč
	=	=
Celkový daňový odvod	21 330 Kč	22 587 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Daň se pro rok 2013 zvyšuje, a to zejména z důvodu zavedení solidárního příspěvku, který se vypočte následovně $(120\,000 - (48 \times 25\,884) / 12) = 16\,464 \times 0,07 = 1\,152,48$ Kč. Dále se oproti roku 2012 zvýšila průměrná mzda a tím i odvody na sociální pojištění.

Zrušení slev pro osoby samostatně výdělečně činné

Další aktuální změna se týká osob samostatně výdělečně činných, které podnikají podle § 7 ZDP, a které si již od roku 2013 nebudou moci uplatnit slevu na děti a na vyživovanou manželku.

Příklad: Daňový poradce má příjmy v hodnotě 840 000 Kč za rok. Skutečné výdaje dosahují částky 180 000 Kč. Manželka je v domácnosti s jedním dítětem.

Poplatník, přestože vede účetnictví, se rozhodne uplatnit výdaje paušálem ve výši 60 % z celkových příjmů, jelikož mu zajišťují nižší základ daně.

Tabulka 7: Dvojitý způsob uplatňování výdajů

Příjmy	840 000 Kč	Příjmy	840 000 Kč
Skutečné výdaje	180 000 Kč	Paušální výdaje	504 000 Kč
Základ daně	660 000 Kč	Základ daně	336 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Základ daně poplatníka činí při využití paušálních výdajů 336 000 Kč. V roce 2012 může uplatnit slevu na poplatníka, slevu na manželku, pokud její příjmy nepřesáhnou za zdaňovací období částku 68 000 Kč a také slevu na vyživované dítě.

Tabulka 8: Zákaz uplatnění daňových úlev v roce 2013

	2012	2013
Základ daně	336 000 Kč	336 000 Kč
	x 0,15	x 0,15
Daň	50 400 Kč	50 400 Kč
	-	-
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč	neuplatňuje
Sleva na dítě	13 404 Kč	neuplatňuje
	=	=
Daň po slevě	-12 684 Kč	25 560 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

V roce 2012 je daň záporná, poplatníkovi nebude odečtena žádná daň, naopak mu bude vyplacena hodnota 12 684 Kč jako daňový bonus. Jediné odvody jsou na sociální (důchodové 28 %, státní politiku zaměstnanosti 1,2 %, nemocenské pojištění je pro osobu samostatně výdělečně činnou nepovinné) a zdravotní pojištění. Hodnota pojistného se počítá z vyměřovacího základu, tj. 50 % základu daně. Jediná sleva, kterou bude moci poplatník uplatnit v roce 2013, je základní sleva na poplatníka. Jeho odváděná daň se tak pro rok 2013 rapidně zvýší, a to na částku 25 560 Kč.

Daňové dopady na prostředí podniku

Daňové zatížení je jedním z nejvýznamnějších činitelů, který působí na podnik v rámci ekonomického prostředí, které je součástí tzv. makroprostředí každé firmy. Velikost odváděné daně není však jedinou nákladovou položkou, která se mění v závislosti na změnách daňové legislativy. Úroveň daňového zatížení ovlivňuje podnik již od jeho založení, zakládající osoba rozhoduje o právní formě podnikání, o způsobu financování majetku či jeho struktuře na základě daňové legislativy platné pro daný rok. Při svém rozhodování zohledňuje zejména změny týkající se daňové uznatelnosti nákladů. Pokud by došlo k tomu, že by uznatelnost daného nákladu byla omezena či snad dokonce zrušena,

následkem by bylo zvýšení daňového základu a tím i odváděné daně. Firma tuto otázku uznatelnosti či neuznatelnosti řeší zejména při rozhodování o způsobu financování majetku podniku, kdy se firma rozhoduje mezi několika způsoby. Jedním z nich je financování z vlastních zdrojů, kdy je majetek zakoupen a postupně je jeho vstupní cena zahrnuta do nákladů v podobě odpisů. Druhá možnost je financování prostřednictvím úvěru, kdy bude moci do nákladů zahrnout nejen odpisy, ale také úroky z úvěru. Třetí možnost je finanční leasing.

Dále se podnik rozhoduje o tom, v jaké struktuře bude majetek držet. Jelikož oběžný majetek se spotřebovává a je možné jej zahrnout do nákladů rovnou, zatímco hmotný majetek se opotřebovává a do nákladů je zahrnut postupně ve formě odpisů. Rozhodování o způsobu odpisování je také velmi důležité. Podnik zvolí zrychlený způsob odpisování v případě, že bude chtít snížit daňový základ v prvním roce. Pokud bude chtít zahrnovat odpisy do nákladů rovnoměrně, zvolí lineární způsob odpisování.

Dále výši nákladů ovlivňuje hodnota pojistného na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance. Toto pojistné zvyšuje mzdové náklady podniku, ale zároveň se jedná o daňově uznatelný náklad, který snižuje daňový základ. Změna sazby daně fyzických osob má také vliv na náklady podniku, s poklesem čistých příjmů mohou zaměstnanci požadovat vyšší odměny za svou práci, což povede k zvýšení nákladů podniku. Náklady podniku ovlivňují také majetkové daně, zejména pak daň z nemovitosti, pokud je podnik vlastníkem výrobní haly či jiného prostoru sloužícího k výkonu podnikatelské činnosti.

Daň z příjmu právnických osob

Daň z příjmu právnických osob neprošla během posledních let tolika změnami jako daň z příjmu fyzických osob. Významný je však pokles daňové sazby od roku 1993, kdy sazba dosahovala úrovně 45 % a v současnosti se ustálila na úrovni 19 %.

Příklad: Malý výrobní podnik měl za rok 2006 výnosy ve výši 5 400 000 Kč, náklady na výplatu hrubých mezd v hodnotě 1 620 000 Kč a ostatní náklady v hodnotě 453 000 Kč. Firma věnovala na veřejně prospěšné účely dar v hodnotě 120 000 Kč. V roce 2006 došlo

k havárii vodovodního potrubí a vyplavení prostorů skladu. Škoda na materiálu činila 200 000 Kč, pojišťovna uhradila 180 000 Kč. Firma obdržela pokutu od finančního úřadu v hodnotě 5 600 Kč. Náklady na vánoční večírek s obchodními partnery činily 15 200 Kč. Firma chce v tomto roce uplatnit ztrátu z roku 2004 ve velikosti 540 000 Kč a také výdaje na vědu a výzkum v celkové výši 180 000 Kč.

Mzdové náklady však budou ještě navýšeny o pojistné na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem za své zaměstnance. Přičemž budeme předpokládat, že podnik má 10 zaměstnanců, jejichž měsíční hrubá mzda je ve výši 13 500 Kč za měsíc, tj. 162 000 Kč za jednoho zaměstnance za rok. V roce 2006 bylo sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem ve výši 26 % a zdravotní 9 %. Neexistoval maximální vyměřovací základ pro odvody, tudíž se pojistné počítalo přímo z celkového úhrnu hrubých mezd.

Tabulka 9: Celkové mzdové náklady v roce 2006

Hrubé mzdy	1 620 000 Kč
Sociální pojištění (26 %)	421 200 Kč
Zdravotní pojištění (9 %)	145 800 Kč
	=
Celkové mzdové náklady	2 187 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Celkové mzdové náklady v roce 2006 činily 2 187 000 Kč, z toho 567 000 Kč odvody na pojistném. Tyto odvody pojistného na zdravotní a sociální pojištění lze uplatnit jako daňově uznatelné náklady a snížit si tak základ daně. Celková výše nákladů bude tedy činit 2 640 000 Kč.

Tabulka 10: Výpočet daně z příjmu právnických osob v roce 2006

Výnosy	5 400 000 Kč
Náklady	2 640 000 Kč
Výsledek hospodaření	2 760 000 Kč
Daňově neuznatelné náklady	+
Dar	120 000 Kč
Manka a škody	20 000 Kč
Večírek – pohoštění	15 200 Kč
Pokuta od finančního úřadu	5 600 Kč

	=
Upravený základ daně	2 920 800 Kč
Odpočty	-
Ztráta	540 000 Kč
Výdaje na vědu a výzkum	180 000 Kč
	=
Mezisoučet	2 200 800 Kč
	-
Dar	110 040 Kč
	=
Základ daně snížený o odpočty	2 090 760 Kč
Zaokrouhlený základ daně	2 090 000 Kč
	×
Daň (24 %)	501 600 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Výsledek hospodaření je navýšen o náklady, které nejsou z daňového pohledu uznatelné. Zvyšují základ daně a tím i daňovou povinnost. Zda je dar uplatnitelný v celé výši se zjišťuje z mezisoučtu, což je upravený základ daně snížený o odpočty, jako je ztráta z minulých let a výdaje na vědu a výzkum. Dar lze uplatnit jen v maximální výši 5 % z mezisoučtu, což představuje částku 110 040 Kč, nikoli skutečnou částku 120 000 Kč. Základ daně snížený o odpočty se zaokrouhlí na celé 1 000 Kč dolů, z něhož se počítá daň 24 %, která je platná pro rok 2006. Výsledná daň činí 501 600 Kč.

Nyní si ukážeme, jak by se tentýž příklad změnil pro rok 2012, kdy byl maximální vyměřovací základ pro odvody sociálního pojištění v hodnotě 1 206 576 Kč. Pro zdravotní pojištění byl maximální vyměřovací základ 1 809 864 Kč, této hodnoty však nebylo dosaženo, proto se zdravotní pojištění počítá z celkové hodnoty hrubých mezd.

Tabulka 11: Celkové mzdové náklady v roce 2012

Hrubé mzdy	1 620 000 Kč
Sociální pojištění (25 %)	301 644 Kč
Zdravotní pojištění (9 %)	145 800 Kč
	=
Celkové mzdové náklady	2 067 444 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Celkové mzdové náklady v roce 2012 dosahují výše 2 067 444 Kč. Což je o 119 556 Kč méně než v roce 2006. Náklady podniku jsou v roce 2012 o tuto hodnotu sice nižší, ale za to je o tuto hodnotu vyšší základ daně. Celkové náklady podniku jsou 2 520 444 Kč.

Tabulka 12: Výpočet daně z příjmu právnických osob v roce 2012

Příjmy	5 400 000 Kč
Výdaje	2 520 444 Kč
Výsledek hospodaření	2 879 556 Kč
Daňově neuznatelné náklady	+
Dar	120 000 Kč
Manka a škody	20 000 Kč
Večírek - pohoštění	15 200 Kč
Pokuta od finančního úřadu	5 600 Kč
Upravený základ daně	3 040 356 Kč
Odpočty	-
Ztráta	540 000 Kč
Výdaje na výzkum a vývoj	180 000 Kč
	=
Mezisoučet	2 320 356 Kč
	-
Dar	116 018 Kč
	=
Základ daně snížený o odpočty	2 204 338 Kč
Zaokrouhlený základ daně	2 204 000 Kč
	×
Daň (19 %)	418 760 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Náklady jsou v tomto případě nižší zejména z důvodu existence stropu pro výpočet pojistného na sociální zabezpečení, ale také díky poklesu sazby o jeden procentní bod. Z důvodu nižších nákladů se zvyšuje daňový základ, který však umožňuje uplatnit jako odpočet vyšší hodnotu daru. Zaokrouhlený základ daně se násobí daňovou sazbou platnou pro rok 2012, tedy 19 %. Výsledná daň činí 418 760 Kč.

Zaměstnanci neovlivňují daňové zatížení jen z pohledu pojistného na sociální a zdravotní pojištění. Důležitou roli hrají také slevy na dani, na které vzniká podniku nárok v případě,

že zaměstnává osoby s postižením. Slevy jsou následující, 18 000 Kč za jednoho přepočteného zaměstnance s lehčím zdravotním postižením či 60 000 Kč za jednoho přepočteného zaměstnance s těžším zdravotním postižením. Přepočtený počet znamená počet zaměstnanců pracujících na plný úvazek. Příkladem může být firma zaměstnávající jednoho pracovníka s těžším zdravotním postižením na čtvrtěční úvaze a tři pracovníky s lehčím postižením na poloviční úvazek. Celková výše slevy činí $[(0,25 \times 60\,000) + (3 \times 0,5) \times 18\,000] = 42\,000$ Kč.

Jak je patrné z většiny předešlých příkladů, daňové zatížení se pro jednotlivé poplatníky s postupem času snižuje. Příčinu lze nalézt v neustále se měnících metodách daňových výpočtů, a to zejména u daně z příjmu fyzických osob a klesající tendenci daňových sazeb u osob právnických. Stěžejním obdobím je vývoj daňového zatížení před a po roce 2008, kdy došlo k přesunu od řazení příjmů do daňových pásem k zavedení jednotné daně. Zatímco se odvody na daních snižují, odvody na sociální pojištění se drží na téměř nezměněné úrovni a řadí se tak mezi nejvyšší v Evropě.

To, že se daně snižují, má vliv jak na domácnosti, tak i na firmy. Domácnostem se zvyšuje disponibilní důchod, čímž dochází k zvýšení úrovně jejich spotřeby, ale také k zvýšení úniků v podobě úspor. Domácnosti rozdělují část svého důchodu na spotřebu a část důchodu uspoří. Tyto úniky v podobě úspor se do ekonomiky vrací prostřednictvím podnikových investic. Nižší daňové zatížení zajišťuje vyšší zisky firem, které jsou tak ochotny více investovat. Na základě toho roste agregátní poptávka, jejíž součástí je kromě jiných také spotřeba a investice. Přičemž tyto dodatečné výdaje domácností a firem nemají jen jednorázový dopad do ekonomiky, tyto výdaje se multiplikují. To znamená, že jakékoli zvýšení, jak už spotřeby či investic, nepovede ke zvýšení agregátní poptávky ve stejném rozsahu, dojde k vyššímu zvýšení, jelikož vynaložené výdaje se s každou transakcí multiplikují, neboli dochází k tzv. multiplikačnímu efektu. K tomuto efektu bude docházet i v případě snižování přímých a nepřímých daní, avšak zde bude multiplikace nižší, a to zejména u nepřímých daní, neboť snížení daní má zprvu vliv na disponibilní důchod, který se rozděljuje na spotřebu a úspory.

4.2 Dopad na státní rozpočet

Státní rozpočet České republiky

Státní rozpočet je sestavován Ministerstvem financí, schválen Poslaneckou sněmovnou a spravován Českou národní bankou. Státní rozpočet představuje odhad příjmů a výdajů, které mají zabezpečit fungování státu pro nadcházející období. Hlavní příjmovou položku tvoří daně, dále pak pojistné na sociální zabezpečení, dovozní cla, zdroje z fondů Evropské unie a ostatní příjmy nedaňového charakteru. Na výdajové straně hlavní položku tvoří tzv. mandatorní výdaje, což jsou výdaje, které musí být státem vynaloženy, jelikož mu to ukládá zákon. Jedná se především o sociální transfery, mezi něž lze zařadit dávky důchodového pojištění, nemocenské dávky a dávky státní sociální podpory. Dále sem patří platby směřující do všeobecného zdravotního pojištění, státní příspěvky ke stavebnímu spoření a penzijnímu připojištění. Důležitou položkou jsou i tzv. quasi mandatorní výdaje, které zahrnují platy státních zaměstnanců, dále výdaje na armádu a na aktivní politiku zaměstnanosti. Mandatorní výdaje tvoří až 80 % celkových výdajů státního rozpočtu. Výdajovou položku představují také vládní nákupy zboží a služeb a výdaje směřující do oblastí, jakými jsou školství, zdravotnictví, kultura, doprava a další.

Rozpočtové určení daní

Od 1. 1. 2013 vstoupila v platnost novela zákona o rozpočtovém určení daní, která se zabývá rozdělením daňových příjmů mezi konkrétní obce. V současnosti nejvyšší příjmy pobírají města jako je Praha, Brno, Ostrava, Plzeň. Hlavním cílem novely zákona je snaha o zmírnění rozdílů v oblasti daňových příjmů pro jednotlivé obce.

Daň z příjmu fyzických osob – závislá činnost

66,98 % státní rozpočet, 22,87 % obce + 1,5 % obce, 8,65 % kraje

Daň z příjmu fyzických osob – samostatně výdělečná činnost

10 % státní rozpočet, 30 % obce, 60 % celostátního výnosu se dále rozděluje

67,5 % státní rozpočet, 23,58 % obce, 8,92 % kraje

Daň z příjmu právnických osob

67,5 % státní rozpočet, 23,58 % obce, 8,92 % kraje

Daň z přidané hodnoty

71,31 státní rozpočet, 20,83 % obce, 7,86% kraje

Spotřební daně

*státní rozpočet, pouze 9,1 % spotřební daně z minerálních olejů plyne do Státního fondu
dopravní infrastruktury*

Daň z nemovitosti

100 % obci, v jejímž katastru se nemovitost nachází

Daň silniční – *Státní fond dopravní infrastruktury*

Daně převodové – *státní rozpočet*

Cla – *převážná část plyne do státního rozpočtu*

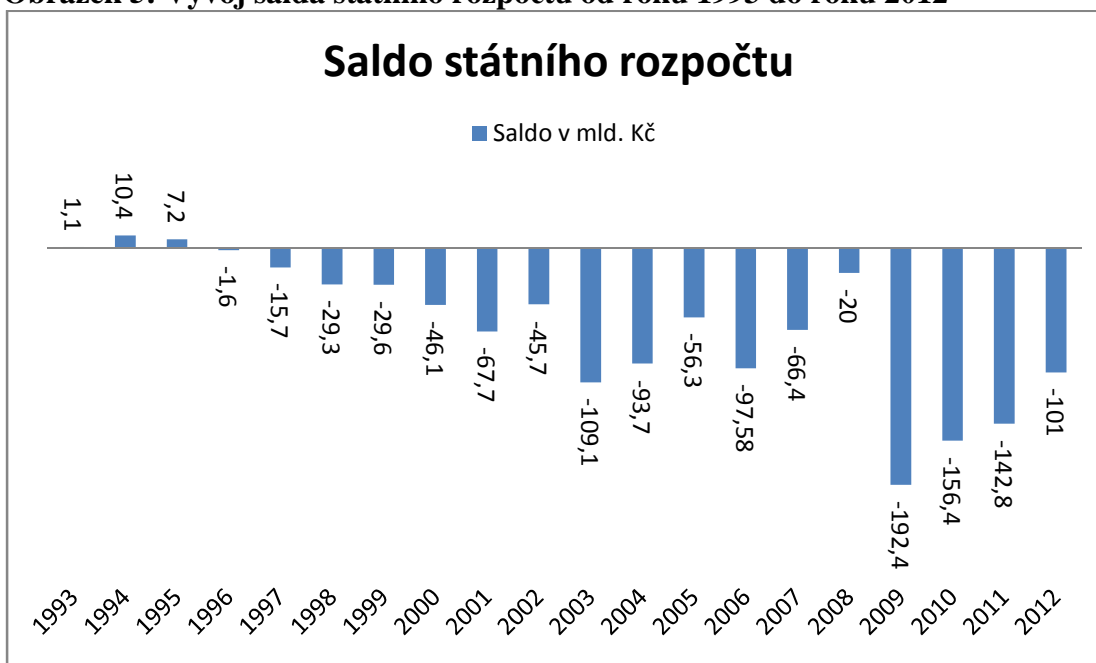
Pojistné na sociální zabezpečení – *státní rozpočet*

Pojistné na zdravotní pojištění – *veřejné zdravotní pojišťovny*

Saldo státního rozpočtu

Zůstatek neboli saldo státního rozpočtu představuje rozdíl mezi příjmy a výdaji. Jestliže jsou celkové příjmy vyšší než celkové výdaje, jedná se o přebytek státního rozpočtu. V opačné situaci, kdy celkové výdaje převyšují celkové příjmy, hovoříme o deficitu neboli schodku státního rozpočtu.

Obrázek 5: Vývoj salda státního rozpočtu od roku 1993 do roku 2012

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu.

Deficit státního rozpočtu se s každým rokem více a více prohlubuje, svého vrcholu dosáhl v roce 2009, kdy se přiblížil hodnotě 200 miliard Kč. Tento schodek byl způsoben zejména nedodržením plánovaného inkasa daňových příjmů a také zpomalením ekonomického růstu, na který měla podstatný vliv začínající hospodářská krize.

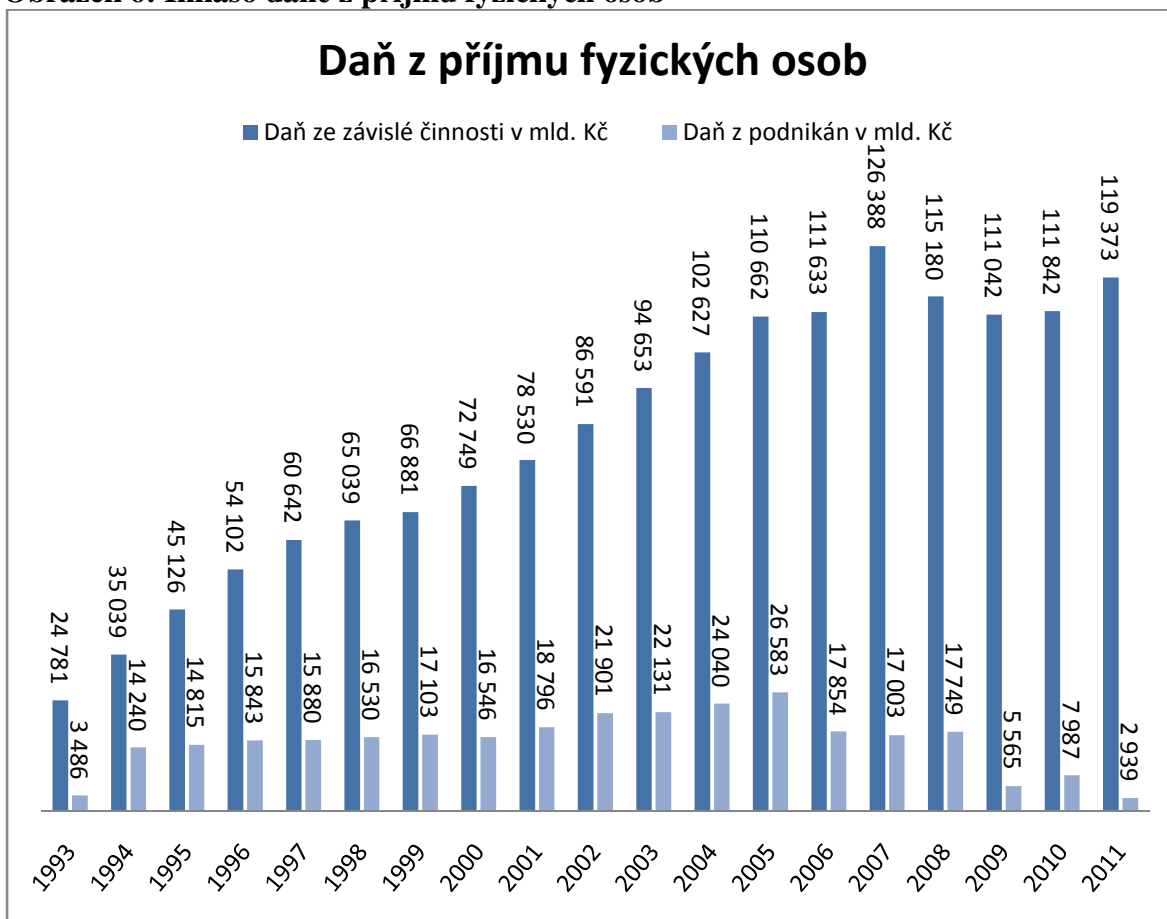
O rok dříve byl naopak zaznamenán nejpříznivější výsledek za posledních deset let. Podíl na tomto úspěchu měla zejména stabilizační opatření týkající se veřejných financí zavedená v roce 2007. Tato opatření se zaměřila zvláště na výdajovou stránku státního rozpočtu, kde nastalo omezení v oblasti mandatorních výdajů. I přestože docházelo ke komplikacím v podobě vysoké inflace, vláda se usnesla, že výdajové škrty k zajištění určité stability státního rozpočtu jsou nevyhnutelné.

Inkaso jednotlivých daní do státního rozpočtu

V následujících několika grafech je znázorněn vývoj výnosů plynoucích do státního rozpočtu v letech 1993 až 2011 z daní z příjmu fyzických i právnických osob.

Obrázek 6: Inkaso daně z příjmu fyzických osob

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat MFČR: Finanční správa.

Inkaso daní z příjmu ze závislé činnosti od roku 1993 roste a vrcholí v roce 2007. Se zavedením rovné daně v roce 2008 dochází k mírnému poklesu. Výjimku netvoří ani příjmy od poplatníků, kteří podnikají podle § 7 ZDP. Tyto příjmy klesly v roce 2006 na úroveň neúplných 18 000 miliard Kč, tuto příčku si udržely další tři roky, s rokem 2009 však došlo k dalšímu tentokrát výraznějšímu poklesu až na úroveň necelých 6 000 miliard Kč. Možná právě toto byl jeden z důvodů k zavedení určitých opatření v rámci uplatňování daňových slev pro podnikatele, kteří využívají paušální výdaje.

Obrázek 7: Inkaso daně z příjmu právnických osob

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat MFČR: Finanční správa.

Na tomto grafu je jasně vidět fungování Lafferovy křivky, kdy daňová sazba klesá a naopak daňové příjmy do státního rozpočtu rostou. V roce 1997, kdy byla sazba daně z příjmu právnických osob 39 %, činily příjmy 41 020 miliard Kč, od té doby se inkaso daně s každým rokem zvyšovalo, a to až do roku 2008, kdy daňová sazba činila 21 %. V roce 2009 došlo k velkému poklesu inkasa daně z příjmu právnických osob. Důvodem tohoto snížení však byla již započatá hospodářská krize, nikoli další snížení sazby daně z příjmu o jeden procentní bod.

Peněžní plnění v roce 2013

Za leden 2013 celkové příjmy dosáhly hodnoty 125,02 mld. Kč a celkové výdaje hodnoty 82,6 mld. Kč. Přebytek státního rozpočtu za první měsíc roku 2013 činí 42,42 mld. Kč. Zatímco za stejný měsíc v roce 2012 bylo saldo o 21,42 mld. nižší. Na základě těchto dat, však nelze činit predikce o budoucím vývoji státního hospodaření.

Na tomto poměrně vysokém plnění za leden 2013 se nejvíce podílí vysoké inkaso příjmů z Evropské unie a také ze spotřebních daní, kde došlo ke zvýšení sazby u tabákových výrobků a také ke snížení vratky daně z minerálních olejů pro zemědělce. Inkaso příjmů plynoucí v důsledku zvýšení obou sazeb daně z přidané hodnoty se v předběžném přehledu zatím neprojeví. Takto vysokou bilanci ovlivnila také daň z příjmu fyzických osob, kde byl zaveden solidární příspěvek a také zákaz uplatnění některých daňových slev. Nejvíce výdajů ze státního rozpočtu bylo vynaloženo na dávky sociální podpory.

Úhrn celkových příjmů plynoucích do státního rozpočtu za leden a únor činil 196,61 mld. Kč, výdaje pak 191,03 mld. Kč. Přebytek státního rozpočtu za první dva měsíce činil 5,58 mld. Kč. Zatímco za stejné období v roce 2012 bylo dosaženo schodku ve výši 16,6 mld. Kč. Saldo se za první dva měsíce meziročně zlepšilo o více jak 22 mld. Kč. Navíc součástí výdajů za únor 2013 byly i platby na regionální školství, které byly v loňském roce vynaloženy až v následujících měsících.

I v měsíci březnu zůstává státní rozpočet v přebytku, a to ve výši 13,97 mld. Kč. Celkové příjmy za první čtvrtletí roku 2013 činí 292,87 mld. Kč a celkové výdaje 278,90 mld. Kč. Zatímco v roce 2012 činil schodek státního rozpočtu 22,69 mld. Kč. Zda si vláda tyto kladné hodnoty udrží a zda dojde k plánovanému snížení deficitu, ukáže již léto roku 2013.

5. Stagnující ekonomika a nástroje, které mají zajistit ekonomický růst

Změny v daňovém zatížení působí na daňové subjekty a jejich prostřednictvím pak i na velikost produkce v tržní ekonomice. Jelikož každá změna jak už daní přímých, tak i nepřímých, ovlivňuje výrobce i spotřebitele, kteří formují svá rozhodnutí na základě podnětů působících zejména z vnějšího prostředí. Zvýšení daňového zatížení poté pro tyto subjekty představuje určité omezení, jemuž musí přizpůsobit své chování, a které má za následek zejména pokles podnikových investic a spotřeby domácností.

Za klesající investice, nízkou spotřebu a celkový ekonomický pokles v České republice je odpovědné zejména loňské zvýšení dolní sazby DPH z 10 % na 14 %, ale také pomalejší růst nominálních mezd a celková nedůvěra a negativní očekávání spotřebitelů i firem. Také v rámci vládního úsporného opatření docházelo k redukci na výdajové straně státního rozpočtu. Není tedy divu, že hrubý domácí produkt již několik čtvrtletí klesá a Česká republika se tak nachází v recesi, když tři základní položky, jenž jsou tvořeny spotřebou domácností, firem a vlády se snižují a jedinou zvyšující se položkou je čistý vývoz, neboli rozdíl mezi vývozy a dovozy. K výraznějšímu růstu spotřeby u jednotlivých subjektů nedojde ani v roce 2013, kdy vstoupí definitivně v platnost daňový balíček Miroslava Kalouska, který se na celkové spotřebě podepíše zejména zvýšením daně z přidané hodnoty a také změnami v oblasti daně z příjmu. Ani pomalý růst nominálních mezd či nízká valorizace penzí spolu se současným růstem inflace z titulu zvýšení obou sazeb daně z přidané hodnoty o jeden procentní bod nepřispěje k růstu spotřeby. Naopak vše společně povede k poklesu reálných příjmů, které budou přeměněny na úspory, místo aby byly domácnostmi spotřebovány. Také zvyšující se nezaměstnanost představuje pro ekonomický růst velkou hrozbu. V roce 2013 se však předpokládá zlepšení situace v zahraničí a posílení zahraniční poptávky, která podpoří růst české ekonomiky. A proto i v tomto roce se jedinou růstovou položkou hrubého domácího produktu předpokládají čisté vývozy. K výraznějšímu zlepšení by mělo dojít až s počátkem roku 2014.

Vládní politika změnou výše a struktury daní, za účelem snížení deficitu státního rozpočtu, k ekonomickému růstu příliš nepřispívá. V takovém případě pak přichází na řadu měnová politika, která je řízena Českou národní bankou. Centrální banka se zaměřuje na budoucí vývoj ekonomiky, ale zároveň při svých prognózách zohledňuje předchozí i současné poměry v České republice. Domácí měnová politika je již v současné době značně uvolněná, ale nedobrá situace v České republice si žádá další kroky. Po snížení úrokových sazeb v loňském roce na úroveň tzv. technické nuly (0,05 %) se již nenabízí příliš mnoho nástrojů, které by vedly k oživení ekonomiky. Do úvahy přichází intervence na devizovém trhu, které by oslabily českou korunu. Přičemž viceguvernér ČNB Vladimír Tomšík řekl, že centrální banka neupouští od cílování inflace namísto cílování kurzu. Naopak kurz je v tomto případě použit jako alternativní nástroj v rámci dosažení inflačního cíle, jenž ČNB sleduje od roku 1998 a svou měnovou politiku provádí právě v režimu cílování inflace (Reuters, 2013).

Prvotním nástrojem ČNB jsou již výše zmiňované úrokové sazby, jejichž změny ovlivňují také sazby na mezibankovním trhu, za které si domácnosti a firmy půjčují a ukládají hotovost v komerčních bankách. Výše úrokových sazeb působí na spotřební a investiční rozhodování ekonomických subjektů, neboť se domácnostem i firmám nevyplácí při nízkých úrokových sazbách spořit, a zároveň tyto sazby nezatěžují půjčky a úvěry příliš vysokým úrokem. Toto vše má významný vliv na celkovou ekonomickou aktivitu a následně i inflaci. Stanovení výše úrokových sazeb je součástí každé prognózy centrální banky, která má zajistit určitý ekonomický výhled do budoucna, odpovídající předem vymezenému inflačnímu cíli. Každá předpověď ekonomického vývoje je však velmi složitá, a proto může docházet k neplnění inflačního cíle. Dalším nástrojem, kterým ČNB může působit na oživení ekonomiky, jsou intervence na devizovém trhu. Nákup a prodej české koruny přispívá k zmírnění výkyvů nominálního měnového kurzu, který pak hraje významnou roli zejména v oblasti zahraničního obchodu. Jelikož hodnota dosaženého nominálního kurzu působí na úroveň cen importovaného, popřípadě exportovaného zboží.

Ekonomický vývoj je tedy zasazen činností centrální banky, a to zejména prostřednictvím úrovní úrokových sazeb určených klientům komerčních bank a také hodnotou nominálního měnového kurzu české koruny vůči ostatním měnám. Kurz české koruny je utvářen

střetnutím nabídky a poptávky po dané měně na devizovém trhu, a tudíž se okamžitě přizpůsobuje ekonomické situaci doma i v zahraničí. Na výslednou hodnotu nominálního kurzu české koruny působí mimo jiné právě výše úrokových sazeb. Pokud jsou domácí úrokové sazby nižší než v ostatních zemích, zahraniční investoři přesouvají své bohatství do zemí s vyšším kapitálovým zhodnocením. Důsledkem je snížení poptávky po české koruně a následná depreciace kurzu, neboli dochází k znehodnocení domácí měny. Střet nabídky a poptávky po české koruně, při němž se utváří nominální měnový kurz, vidí ČNB jako velice významný nástroj při dosahování svého inflačního cíle, a tudíž přichází s návrhem tento nástroj ve formě devizových intervencí v blízké době, pokud to bude potřeba, použít. Kamil Janáček, člen bankovní rady, řekl, že díky fungující měnové politice je současný ekonomický růst dostatečně podpořen rostoucí úrovní vývozu, avšak i přesto je centrální banka přístupná jakýmkoliv změnám a je ochotna nabízet českou korunu na devizovém trhu a usilovat tak o její znehodnocení (Mlčochová, 2013). Načež guvernér ČNB Miroslav Singer doplnil, že k intervencím proti koruně by mohlo dojít v druhé polovině roku 2013 (Mlčochová, 2013). Hlavním důvodem proč centrální banka zvažuje tento nástroj je jeho rychlost, jakou ovlivňuje aktuální ekonomickou situaci a také způsob, kterým přispívá k udržení inflačního cíle.

Znehodnocení kurzu vede k zdražování dovozu, a to zejména z důvodu, že jsou tyto zakázky sjednávány předem za podmínek původního měnového kurzu. Zatímco předem sjednané vývozy jsou vyjádřeny v cenách domácí měny, a tudíž se jejich hodnota nemění. Krátkodobě tedy dochází k tomu, že se čisté vývozy po depreciaci snižují. Růst cen dováženého zboží může mít neblahý vliv na kupní sílu obyvatel, ale naopak může podpořit domácí výrobce, o jejichž zboží bude větší zájem. Jakmile budou vyřízeny veškeré předem ujednané zakázky, čistý vývoz se začne zlepšovat. Podíl na tom ponese zejména vyšší ceny dováženého zboží, následný pokles dovozu a nižší ceny domácích výrobků, o které projeví zahraniční subjekty větší zájem. To vše zajistí konkurenceschopnost domácích firem, a to nejen v zahraničí. Růst poptávky po zboží českých firem povede k zvýšení produktivity a následné ziskovosti, která vyvolá nárůst firemních investic. Vedení firem na základě vyšších zisků navýší hrubé mzdy svých zaměstnanců, což bude mít náležitý vliv také na spotřebu českých domácností. Vyšší výsledky hospodaření firem a hrubé příjmy domácností zajistí také vyšší odvody do státního rozpočtu v podobě daní. Po určité době

budou firmy moci najímat nové zaměstnance, což povede k výraznějšímu snížení nezaměstnanosti a zvýšení počtu daňových poplatníků. Čistým efektem pak bude ekonomický růst.

I kdyby nedošlo k dalšímu uvolňování měnové politiky v oblasti měnového kurzu, vývoz se stane nepochybně hlavním tahounem ekonomického růstu. Mezi hlavními vývozními komoditami by neměly chybět automobily, ocel a spotřební elektronika. České vývozy budou směřovat zejména do sousedních zemí, jako je Německo, Rakousko a Slovensko, jejichž ekonomické poměry se v posledních měsících výrazně zlepšily a v současnosti jsou tyto země připraveny podpořit českou poptávku. Česká republika je na vývoji poptávky sousedních zemí téměř závislá, vyváží sem více jak 50 % celkového exportu.

Pokud by k intervencím na devizovém trhu v druhé polovině roku skutečně došlo, dopad na vývoj inflace by mohl být silnější, než se předpokládá. V někdejších situacích, kdy centrální banka musela zakročit vůči náhlým výkyvům měnového kurzu, zároveň zasahovala do ekonomického vývoje prostřednictvím úrokových sazeb. Ty jsou dnes však ustáleny na téměř nulové úrovni a zatím se ani v dlouhodobém horizontu nemluví o jejich zvyšování. Intervence proti kurzu bez vlivu změn úrokových sazeb by tak mohly vyústit k neočekávaně vysokým cenám dovozu, ale na druhé straně by intervence mohly výrazně podpořit export a v neposlední řadě ovlivnit ekonomické chování jednotlivých subjektů, a to zejména domácností. Předpovědi odmítají jakékoliv další snižování spotřeby, ke kterému by mohlo dojít vlivem zvýšení cen dovážených komodit. Naopak, domácnosti by tak přestali doufat v další pokles cenové hladiny a svou budoucí spotřebu by nahradili spotřebou současnou (Tomšík, 2013). Od druhé poloviny roku by tak domácnosti mohly upustit od skeptického postoje a spotřeba by mohla začít pozvolna stoupat. Návrat k normálu se předpokládá v roce 2014.

K ekonomickému vývoji a výhledu do budoucna se v rozhovoru pro Parlamentní magazín vyjádřil guvernér ČNB Miroslav Singer. Guvernér řekl, že centrální banka v minulém roce téměř dosáhla svého inflačního cíle, ale na náhlé fiskální změny v oblastech daní ani měnová politika nestačí a nedokáže tak zabránit prudkému propadu spotřeby domácností (Staňková, 2013). Centrální banka však musí při svém fungování sledovat hned několik

cílů, proto kdyby se zaměřila pouze na zlepšování makroekonomické situace v dané zemi, ztratila by z dohledu hlavní úlohu, což je zabezpečení cenové stability. Miroslav Singer v rozhovoru zmínil, kromě úrokových sazeb a devizových intervencí, i další nástroje na podporu české ekonomiky, ke kterým lze v případě nutnosti přistoupit. Nástrojem, který takřka souvisí se změnami úrokových sazeb, je zaplavení mezibankovního trhu nedostatkovou likviditou. Guvernér ČNB však na tento nástroj hledí jako na bezvýznamný, jelikož se domnívá, že hlavním problémem není nedostatek volných finančních prostředků, ale spíše skepse domácností a firem v budoucí ekonomický vývoj (Staňková, 2013). Miroslav Singer i přesto, že nezamítá další spotřebitelský pokles, doufá v brzký návrat k standardním hodnotám, které zajistí někdejší ekonomický růst (Staňková, 2013). Česká republika má správně nakročeno k dosažení těchto cílů. V současnosti však záleží na tom, jaké další daňové změny si pro nás vláda v budoucnu přichystá, a to zejména pokud do vládních křesel po příštích volbách zasednou členové sociální demokracie. Sociální demokraté již v těchto chvílích vystupují proti osobám z podnikatelské sféry a osobám s nadstandardními příjmy a plánují zvýšení daňového zatížení pro tyto skupiny poplatníků. Zatímco sociální demokraté chápou plánovanou progresivitu zdanění jako správný krok, který pomůže snížit deficit státního rozpočtu. Občanští demokraté na tento krok pohlížejí jako na chybný, jenž povede k utlumení podnikatelské činnosti a zejména k rozmachu daňových úniků. Jak se tato politická nestabilita bude dále vyvíjet a zda dojde k očekávanému oživení ekonomiky, ukáže až čas. Zaměstnancům, samostatným podnikatelům či právnickým osobám zbývá jediný úkol, a tím je změna v jejich ekonomickém myšlení, která povede k zvýšení spotřeby a investic. Dokonce i guvernér ČNB přichází s doporučením pro daňové subjekty, v němž vyjadřuje názor, že je lepší aby každý poplatník utrácel peníze sám, než aby čekal na to, až je vezme vláda a utratí je za něj (Beránková, 2011).

Závěr

Diplomová práce si stanovila za cíl zodpovědět následující otázky:

1. **Je přesun od zdanění práce k zdanění spotřeby správným vládním krokem?**
2. **Nepovede opětovné zvyšování daně z přidané hodnoty jen k dalšímu snižování spotřeby, k omezení firemních investic a následnému ekonomickému poklesu?**
3. **Jak se soudobá daňová reforma projeví na příjmech jednotlivých daňových subjektů a jaký bude mít vliv na celkovou ekonomickou úroveň?**
4. **Povede současné zvyšování jak přímých, tak i nepřímých daní k poklesu příjmů do státního rozpočtu z důvodu demotivace k pracovním výkonům či snížení konkurenceschopnosti České republiky na mezinárodním trhu?**

Tyto otázky budou zodpovězeny v následujícím textu postupně, tak jak byly kladeny.

Je přesun od zdanění práce k zdanění spotřeby správným vládním krokem?

V rámci soudobé daňové reformy dochází k významné změně v oblasti nepřímých daní, kde i v tomto roce dojde k zvýšení sazby daně z přidané hodnoty. Následky tohoto zvýšení nejsou zrovna optimistické, ale stále vyšší zdanění spotřeby nebrání ekonomickému růstu tolik jako vyšší zdanění práce. A proto by každé zvýšení nepřímých daní mělo být kompenzováno snížením daní přímých, a to především daně z příjmu, která zajišťuje určitou konkurenceschopnost ekonomiky. Výši zdanění pociťuje každý poplatník jinak, a to v závislosti na způsobu stanovení daňové povinnosti. Jedná se o rovnou daň, progresivní daň či regresivní daň. Za regresivní daň lze v České republice považovat strop pro platby pojistného na sociální zabezpečení. Daň z příjmu se z těchto důvodů může jevit dosti nespravedlivá a prosazení jakéhokoli zvýšení či snížení, které bude zvýhodňovat osoby s nízkými či vysokými příjmy, není zrovna jednoduché. Zatímco zvýšení nepřímých daní se prosazuje snáze a má rovnoměrný dopad na celou společnost. Vláda se přiklání k zvyšování nepřímých daní, jelikož se jedná o velice stálý zdroj příjmu do státního rozpočtu, jehož výši lze s určitou možností predikovat.

Nepovede opětovné zvyšování daně z přidané hodnoty jen k dalšímu snižování spotřeby, k omezení firemních investic a následnému ekonomickému poklesu?

Každé zvýšení daně z přidané hodnoty se v ekonomice projeví růstem cenové hladiny, což vede ke snížení reálných příjmů domácností a k následnému poklesu spotřeby. Pokud je však pokles reálných čistých příjmů vyvolaný zvýšenou sazbou daně z přidané hodnoty vyrovnán růstem čistého příjmu z důvodu nižšího zdanění práce, nemusí k snižování spotřeby vůbec docházet. Toto však není případ soudobé daňové reformy, která v období recese zvyšuje jak přímé, tak i nepřímé daně, a v jejímž důsledku dochází k poklesu spotřeby i investic.

K současnému ekonomickému stavu a k jeho budoucímu vývoji se vyjádřilo nemálo ekonomů, kteří předpokládají, že již v závěru tohoto roku by mělo dojít k určitému zlepšení. Dopomoci by k tomu měla především Česká národní banka, která se nebrání použít kdejaký nástroj, který má v pravomoci. Prozatím došlo k poklesu úrokových sazeb na historické minimum a v plánu jsou také intervence proti koruně, které by měly především zajistit vyšší vývoz a podpořit tak českou poptávku. O tom, zda je přesun od zdanění práce k zdanění spotřeby skutečně správným krokem, diskutuje řada ekonomů, kteří stále nedošli k jasnému závěru. To jak daňové změny v roce 2013 ovlivní rozhodování jednotlivých subjektů a to, jaký budou mít tato rozhodnutí dopad na ekonomický růst, ukáže již rok 2013.

Jak se soudobá daňová reforma projeví na příjmech jednotlivých daňových subjektů a jaký bude mít vliv na celkovou ekonomickou úroveň?

Diplomová práce věnuje pozornost především změnám v oblasti přímých daní, zvláště pak dani z příjmu fyzických a právnických osob. Největší význam přikládá soudobé daňové reformě, která vznikla na popud ministra financí Miroslava Kalouska. Určitá část daňové reformy vstoupila v platnost již se začátkem roku 2013, některá z následujících opatření jsou jen dočasná a budou platit po dobu tří let a některá naopak ještě nenabyla účinnosti a vláda se na jejich zavedení teprve chystá. Vláda České republiky k těmto krokům svolila z důvodu snižování administrativní zátěže, která je dosti náročná jak pro stát, tak i pro poplatníky samotné. Hlavním cílem těchto daňových změn je tedy zjednodušení

současného daňového systému a zejména pak snížení deficitu a zabezpečení určité stability státního rozpočtu.

Změny se dotknout všech spotřebitelů, a to prostřednictvím cen nakupovaného zboží a služeb, jelikož s rokem 2013 dochází k zvýšení obou sazeb daně z přidané hodnoty. K významným změnám dojde v oblasti daně z příjmu fyzických osob, kde je pro osoby s nadstandardními příjmy zaveden určitý typ progresivního zdanění v podobě solidárního příspěvku. Také omezení v uplatňování daňových úlev bude mít tvrdý dopad na podnikající osoby, ať už s vysokými či běžnými příjmy. V dalších letech se chystá změna ve způsobu výpočtu daně z příjmu a také dojde ke zvýšení sazby zdravotního pojištění hrazeného zaměstnancem. Daňovým změnám se nevyhnou ani osoby, které pracují a zároveň pobírají starobní důchod, jimž podle nového ustanovení zaniká nárok na uplatnění základní slevy na poplatníka a jejichž důchody se v roce 2013 zvýší jen o jednu třetinu inflace. Toto vše povede k již výše zmiňovanému snižování spotřeby a firemních investic, které se promítnou v utlumení ekonomického růstu.

Povede současné zvyšování jak přímých, tak i nepřímých daní k poklesu příjmů do státního rozpočtu z důvodu demotivace k pracovním výkonům či snížení konkurenceschopnosti České republiky na mezinárodním trhu?

Získaná data z konkrétních příkladů potvrdila, že se odvody z daní z příjmu pro jednotlivé poplatníky v průběhu let snižují. Přispívá k tomu nejen klesající míra daňové sazby, ale zejména možnost uplatnění daňových úlev, které od dob jejich zavedení výrazně vzrostly. Avšak to, že se daňové odvody poplatníků snižují, nemusí znamenat, že se snižují i daňové výnosy plynoucí do státního rozpočtu. Naopak, daňové zatížení se stává pro ekonomické subjekty přijatelnější a tudíž s poklesem daňových sazeb může docházet i k vyššímu inkasu daňových příjmů. Hlavním důvodem je především růst nabídky práce, domácnosti nejsou vysokým daňovým zatížením demotivovány k pracovním výkonům a naopak jsou ochotni nechat se zaměstnat, čímž se zvyšuje počet poplatníků odvádějících daně a tedy i příjmy plynoucí do státního rozpočtu. Lze také usuzovat, že snižování daní má pozitivní vliv na míru nezaměstnanosti.

Dalším důvodem, proč jsou nižší daně z příjmu výhodné, je daňová konkurence, kde pokles daňových sazeb přiláká nové investory. Jelikož v dnešní době neexistuje příliš překážek, které by bránily v pohybu kapitálu z jedné země do druhé, je více než jasné, že kapitál bude proudit do zemí s nízkým daňovým zatížením. To vše vede k tlaku na vlády jednotlivých zemí, které pod hrozbou odlivu kapitálu do zahraničí volí snížení daňového zatížení. Lze tedy odvodit, že s vyšším daňovým zatížením by mohlo dojít k poklesu daňových příjmů do státního rozpočtu. Avšak za první čtvrtletí roku 2013 se daří plnit státní rozpočet ve srovnání s předešlými roky více než dobře.

Seznam použité literatury

Citace

BERÁNKOVÁ, P. Česká národní banka: Rozhovor s guvernérem ČNB M. Singerem pro ČT 24 [online]. 2011 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2011/cl_11_110926_singer_ct24_washington.html

Česko. Novela zákona č. 243/2000 Sb. ze dne 29. června 2000, o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?page=0&idBiblio=49560&fulltext=&nr=243~2F2000&part=&name=&rpp=15#local-content>

DVOŘÁČEK, J., L. TYLL. 2010. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. 1. vyd. Editor Phyllis Bruce, Gary Geddes. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-010-2.

HOLUB, T. Česká národní banka: Ekonomika se rozjede až v roce 2014 [online]. 2012. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2012/cl_12_120816_holub_ekonom.html

HRDÝ, M. Vliv daní na finanční řízení a rozhodování podniku [online]. 2011, 13 s.

[cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://cfuc.vse.cz/media/2011/cfuc_2011-3_106-118.pdf

Kemp, T. Tax in the Czech Republic: Mastering the revolution. Euromoney Trading Limited. London. 1998, s. 17-18. ISSN 09587594. Dostupné z:

<http://search.proquest.com/docview/230177097?accountid=17116>

KUBÁTOVÁ, K. 2006. *Daňová teorie a politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2006.
ISBN 80-735-7205-2.

KUBÁTOVÁ, K. 2005. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005.
ISBN 80-735-7092-0.

LÁCHOVÁ, L. 2007. *Daňové systémy v globálním světě*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007.
ISBN 978-80-7357-320-1.

MACH, M. 2001. *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium*. 3.vyd. Slaný:
Melandrium, 2001. ISBN 80-861-7518-9.

MARKOVÁ, H. 2012. *Daňové zákony: úplná znění platná k 1. 1. 2012*. Praha: Grada,
2012. ISBN 978-80-247-3206-0.

MLČOCHOVÁ, J. Česká národní banka: Janáček z ČNB: intervence proti koruně teď
nejsou třeba [online]. 2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:
http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_130319_janacek_reuters.html

OCHRANA, F, J. PAVEL a L. VÍTEK. 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing,
2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

REUTERS. Česká národní banka: Tomšík - Devizové intervence by byly dočasné [online].
2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:
http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_130128_tomsik_reuters.html

STAŇKOVÁ, M. Na rok 2014 hledíme s mírným optimizmem [online]. 2013, 3 s., [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:
http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rohovory/media_2013/cl_13_130304_singer_parlamentni_magazin.pdf

STEJSKAL, J. 2008. *Daňová teorie a politika: pro kombinovanou formu studia I. díl*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. ISBN 978-80-7395-097-2.

STEJSKAL, J. *Daňová teorie a politika: pro kombinovanou formu studia II. díl*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008, 2 sv. ISBN 978-80-7395-146-7.

ŠIROKÝ, J. 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-005-8.

VANČUROVÁ, A. Daňové reformy ČR [online]. 2008, 4 s. [cit. 2013-01-18]. Dostupné z:
<http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/vancurova.pdf>

VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. 2006. *Daňový systém ČR 2006, aneb, Učebnice daňového práva*. 8. aktualiz. vyd. Praha: VOX, 2006. ISBN 80-863-2460-5.

VANČUROVÁ, A., L. LÁCHOVÁ. 2010. *Daňový systém ČR 2010*. 10. vyd. Praha: 1. VOX, 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

Bibliografie

Akont: komplexní mezinárodní daňové poradenství a zakládání offshore i onshore společností: Offshore země (ne)rovná se praní peněz (OECD a FATF listiny) [online]. 2009. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.akont.cz/cz/287.offshore-zeme-ne-rovna-se-prani-penez-oecd-a-fatf-listiny>

BĚHOUNEK, P.: Průměrná mzda pro rok 2012, zálohy na pojistné v roce 2012, stropy pro pojistné [online]. 2012. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.behounek.eu/news/prumerna-mzda/>

Business.center.cz: Daňový řád [online]. 2011. [cit. 2012-10-29]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast2h1.aspx>

BusinessInfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export: Změny pro podnikatele od roku 2013 [online]. 2012. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zmeny-pro-podnikatele-od-roku-2013-27297.html>

Byznys - iHNed.cz: Ekonomický zpravodajský server Hospodářských novin: České firmy rekordně přechají do daňových rájů. Nejvíce táhnou Kypr, Bahamy a USA [online]. 2012. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-56935410-ceske-firmy-rekordne-prchaji-do-danovych-raj-u-nejvic-tahnou-kypr-bahamy-a-usa>

Česká národní banka: Měnová politika České národní banky [online]. [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/menova_politika_cnb.html

Český statistický úřad – statistiky [online]. [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky>

Euroekonom: Sazba daně z příjmu právnických osob (%) [online]. [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/grafy-data.php?type=cesko-dpo-rok&time=0&set=1>

FinančníNoviny.cz: Počet firem ovládaných z daňového ráje loni vzrostl o 4 % [online]. 2013. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z:

<http://www.financninoviny.cz/zpravodajstvi/zpravy/pocet-firem-ovladanych-z-danoveho-raje-loni-vzrostl-o-4-/900230>

FinExpert.cz: Co přinesou daňové změny 2011 [online]. 2011. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/co-prinesou-danove-zmeny-2011>

HOLUB, T. Česká národní banka: Nízká spotřeba podrží ekonomiku pod vodou [online]. 2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_130214_holub_ekonom.html

HOLUB, T. Česká národní banka: Úrokové náboje došly, ČNB ale nekapitulovala [online]. 2012 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2012/cl_12_121203_holub_euro.html

JAREŠ, M. Daňové úlevy v České republice [online]. 2010, 128 s. [cit. 2013-01-25].

Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/VS_Danove_ulevy_v_CR.pdf

Měšec.cz - váš průvodce finančním světem: Změny v roce 2012 v kostce [online]. 2011.

[cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/zmeny-v-roce-2012-v-kostce/>

Ministerstvo financí České republiky: Finanční správa: Údaje z výběru daní [online].

[cit. 2013-04-22]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/13879.html?year=0>

Ministerstvo financí České republiky: Hospodaření vládního sektoru - deficit a dluh

[online]. 2008. [cit. 2013-02-25]. Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy_43973.html

Ministerstvo financí České republiky: Pokladní plnění za leden nejlepší od roku 2000 [online]. 2013. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_76441.html?year=PRESENT

Ministerstvo financí České republiky: Saldo státního rozpočtu za 1. čtvrtletí se meziročně zlepšilo o více než 36 mld. Kč [online]. 2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_77951.html?year=PRESENT

Ministerstvo financí České republiky: Schodek za dva měsíce se meziročně zlepšil o více než 20 mld. Kč [online]. 2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_77193.html?year=2013

PAVEL, J. Dopady změn v daňovém a dávkovém systému v letech 2004-2008 na hodnoty ukazatelů motivace k práci v ČR [online]. 2009, 26 s. [cit. 2013-01-18]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/VS_1_09_pdf.p

Podnikatel.cz - průvodce vaším podnikáním: Daň z příjmů 2009: Mnoho povyku pro nic [online]. 2008. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/dan-z-prijmu-2009-mnoho-povyku-pro-nic/>

ŠINDELKA, V. Finance.cz: Nepřímé daně [online]. 2001 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z:
<http://www.finance.cz/zpravy/finance/17293-neprime-dane/>

TOŽIČKA, T. Rozsah a náklady daňových úniků v České republice a ve světě [online]. 2012, 5 s. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z:
http://www.socialwatch.org/sites/default/files/Rozsah-2011_cze.pdf

Vláda ČR: Daňová reforma [online]. [cit. 2013-02-27]. Dostupné z:
<http://icv.vlada.cz/cz/danova-reforma/>

Vláda ČR: Mandatorní výdaje [online]. [cit. 2013-02-27]. Dostupné z:
<http://icv.vlada.cz/scripts/modules/advice/detail.php?id=647>

Vláda ČR: Úsporná opatření vlády pro roky 2013 až 2015 [online]. 2012.
[cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/usporna-opatreni-vlady-pro-roky-2013-az-2015-94630/>

